

DEJAVU

VII. ÉVFOLYAM 2. SZÁM • 2018. TÉL

A DEBRECENI EGYETEM ALUMNI MAGAZINJA

DEBRECENI EGYETEM FEJLESZTÉSÉÉRT A L A P Í T V Á N Y

A **Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítvány** létrehozását az a cél vezérelte, hogy az intézmény polgárai számára olyan programokat, infrastrukturális és intellektuális fejlesztéseket tudjon megvalósítani, amelyek mind a közösség összetartozását, elmélyítését, mind az intézmény fejlődését, szolgáltatási színvonalának emelkedését szolgálják.

A **Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítvány** céljai:

- A Debreceni Egyetemen folyó oktató-, kutatómunka személyi és tárgyi feltételeinek, új szakok indításának segítése,
- az oktatók foglalkoztatásának, munkájuk infrastrukturális és szakmai háttere megteremtésének támogatása,
- egyetemi rendezvények támogatása,
- az egyetem értékei megőrzésének, bemutatásának támogatása,
- az egyetem ismertsége növelésének segítése,
- a Debreceni Egyetem komplex hallgatói és intézményi szolgáltatási rendszerének fejlesztése,
- az oktatók, hallgatók és az alkalmazottak sport- és kulturális tevékenységének támogatása,
- közreműködés az egyetem ifjúságvédelmi feladatainak ellátásában és a diákétkeztetésben.

Ön is segíthet céljaink megvalósításában, hiszen az **1% felajánlása nem kerül semmibe, számunkra mégis nagyon fontos!**

Kérjük Alumni Közösségünk minden tagját, hogy támogassa adója 1%-ával Alma Materét és a Debreceni Egyetem hallgatóit!

Ezúton is köszönjük önzetlen támogatását!

RENDEZVÉNYKOORDINÁCIÓS ÉS ALUMNI KÖZPONT

H-4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

Telefon: +36 (52) 258-025; (52) 258-028

E-mail: alumni@unideb.hu

Web: alumni.unideb.hu

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett adószáma:

1 8 1 4 3 7 6 4 - 1 - 0 9

A kedvezményezett neve:

Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítvány

TUDNIVALÓK

A nyilatkozatot tegye egy olyan postai szabvány méretű borítékba, amely e lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abban a nyilatkozat elhelyezhető legyen. **FONTOS!** A rendelkezése csak akkor érvényes és teljesíthető, ha a nyilatkozaton a kedvezményezett adószámát, a borítékon pedig az ÖN NEVÉT, LAKCÍMÉT ÉS AZ ADÓAZONOSÍTÓ JELÉT pontosan tünteti fel. A lezárt, aláírt borítékot küldje el az illetékes adóhivatalnak vagy adja át munkáltatójának.

Szerkesztői ajánlás

Tisztelt Alumni Tagok, Kedves Olvasók!

Örömmel tesszük a fa alá a DEja vu Magazin téli számát, melyben igyekeztünk ismét színes és tartalmas cikk-csokrot összeállítani, hogy valamennyi alumnusunk a végzés idejétől függetlenül találjon kedvére való olvasnivalót. Talán a készülődéssel járó forgatag után az ünnep csendjében egy forró tea, netán forralt bor mellett Alma Materünk büszkeségei, reménységei, példaképei és emlékei is utat találnak az Önök szívéhez.

Továbbra is várjuk javaslataikat, ötleteiket, véleményüket, hogy miről olvasnának szívesen lapunk hasábjain.

Minden munkatársam nevében kívánok valamennyiüknek és családjuknak szeretetteljes, meghitt ünnepeket és békés, boldog, eredményekben gazdag újévet! És ne feledjék, az Alma Mater és az Alumni Közösség 2019-ben is számít Önre!

Rófi Mónika
Rófi Mónika

A Debreceni Egyetem Alumni Magazinja

Kiadó: Debreceni Egyetem

Felélős kiadó: Dr. Szilvássy Zoltán rektor

Főszerkesztő: Dr. Rófi Mónika

Lapszerkesztők, szerzők:

Béres Zsuzsa, Földváry László, Kiss Adél,
Molnár-Kovács Dorottya, Nagy Anna,
Pájer Szabolcs, Perjéssy-Horváth Barnabás,
Takács Péter Levente, Terhes Brigitta

Kiadványszerkesztő: Szabó Balázs

Fotók: Alumni Központ, unideb.hu

Szerkesztőség:

Debreceni Egyetem
Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.,
Főépület 214-es iroda

Megjelenik 1000 példányban.

Nyomdai munkák: Printart-Press Kft.

Felélős vezető: Szabó Balázs

HU ISSN 2063-6148

Ki lehet Alumni tag?

A DE Alumni tagja az lehet, aki a Debreceni Egyetem vagy a jogelőd intézményei (Debreceni Agrártudományi Egyetem, Debreceni Orvostudományi Egyetem, Kossuth Lajos Tudományegyetem, Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola) egykori vagy jelenlegi hallgatója, oktatója, kutatója, dolgozója. Azok a magánszemélyek vagy cégek képviselői is lehetnek DE Alumni tagok, akik bár nem voltak, vagy jelenleg nem tagjai az intézménynek, de támogatják a Debreceni Egyetem Alumni tevékenységét.

Regisztráció: alumni.unideb.hu/regisztracio

Elérhetőségek:

Cím: Debreceni Egyetem
Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.,
Főépület 214-es iroda

Levelezési cím:

DE Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ
4002 Debrecen Pf. 400.

Telefon: 52/258-126

E-mail: alumni@unideb.hu • Honlap: alumni.unideb.hu

TARTALOM

AZ EGYETEMRŐL

- 6-7** „A föld szeretete a haza szeretete”
150 éves a debreceni agrárfelsőoktatás

GENERÁCIÓK

- 8-9** Kék zafírok a Debreceni Egyetemen
Kothalawala család

- 10-11** Matematika feketén-fehéren
Tran Quoc Binh és Tran Dávid

VISSZAPILLANTÓ

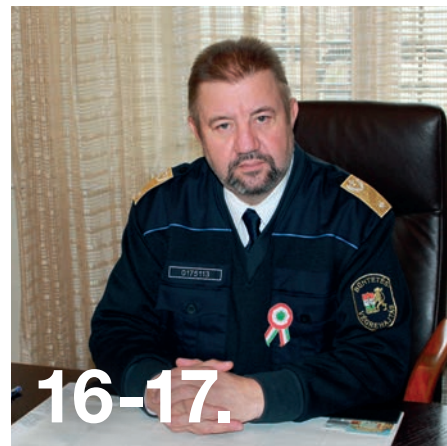
- 12-13** Kirsten pezsgői
Persjéssy-Horváth Barnabás

KARRIER

- 14-15** Egy modern debreceni peregrinus
Berecz Péter

- 16-17** A börtön ablakába is besüt a nap
Tikász Sándor

TEHETSÉGEK

- 18-19** „Azt akartuk, hogy mindenki érezze, mit jelent a DE polgárának lenni, és legyen büszke rá”
Végh Veronika és Csáki Szabolcs

- 20-21** Gyepkutatással a természetvédelem szolgálatában
Valkó Orsolya

SOKSZÍNŰSÉG

- 22-23** Az íróasztaltól a cukrászműhelyig
Tóth Ibolya

22-23.

24-25.

26-27.

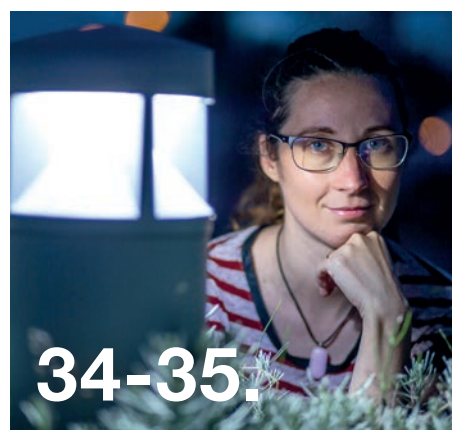
28-29.

30-31.

32-33.

34-35.

36.

TARTALOM

- 24-25 Az ezerarcú pszichológus
Burgony Lilla
- 26-27 A hagyomány szolgálatában
Fehér Sándor

KINCSEK AZ EGYETEMEN

- 28-29 Fotóalbum a királylátogatásról
Takács Vince fotográfus albuma

ALUMNI-DÍJ

- 30-31 Tenni akarás és rizikó-
vállalás – kulcs a sikeres
karrierhez
Ascsillán Endre

SPORT

- 32-33 Sportoló doktorok
Buchholcz Gyula, Borbély Attila,
Berényi Ervin, Bognár László

KÖNYVAJÁNLÓ

- 34-35 A büntetőjog és az iro-
dalom találkozása Oscar
Wilde életében
Talabos Dávidné
dr. Lukács Nikolett könyve

TALÁLKOZTUNK

- 36 Alumni rendezvények
Öregdiákok találkozóinak képes
beszámolója

AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK

- 37 Akikre büszkék vagyunk
A Debreceni Egyetem elismert
kiválóságai

IN MEMORIAM

- 38 2018-ban elhunyt egyetemi
dolgozók, hallgatók

„A föld szeretete a haza szeretete”

■ TERHES BRIGITTA

A XIX. századi magyar agrárium fejlődését a szakoktatás igyekezett nyomon követni, ezért már az 1850-es években felmerült az igény Debrecenben felsőfokú agrárképzés indítására. A megvalósításra azonban több mint egy évtizedet kellett várni. Az Országos Felsőbb Gazdasági Tanintézet gondolata először a várost vezető községtanácsai ülésen fogalmazódott meg 1856-ban és Debrecen akkori vezetősége mindent elkövetett, hogy az elképzelés mielőbb valóra váljon. Egy szerencsés véletlen folytán éppen a következő év májusán látogatta meg Debrecen I. Ferenc József császár, aki kilátásba helyezte a felállítandó intézet országos pénzalapból történő támogatását. A város pedig ajánlatot tett a helytartótanácsnak, hogy a Debrecenben létesítendő gazdasági iskola céljaira 400 holdas birtokot ad örök használati joggal Pallag, Monostor és a Nagyerdő között.

A város és a helytartótanács közötti megállapodás 1866. július 5-én született meg. Az alapítólevél szerint "Országos Gazdasági és Erdészeti Tanintézet" létesítése, és ezzel kapcsolatban "földműves iskola" tervezetett. A 400 hold ingyenesen átengedett földön felül a város 200 kataszteri hold földet bérben való hasznosításra is átengedett a tanintézetnek. Mindezekért a város kikötötte, hogy amíg a tanintézet áll, a debreceni ifjak tandíjmentesek legyenek, és a tanítás nyelve magyar legyen.

Szöllősy János polgármester és Szentgyörgyi Elek főjegyző adománylevele alapján végül 1868. október 22-én nyitotta meg kapuit Debrecenben az Országos Felsőbb Gazdasági Tanintézet. A tanulók az egész Kárpát-medencéből érkeztek, a Tiszántúl mellett Erdélyből, Délvidékről és a Felvidékről is. A beiskolázási körzet szinte megegyezett a Tiszántúli Református Egyházkerület működési területével.

Az iskola 1874-1906 között Gazdasági Tanintézetként, 1906-tól 1944-ig Magyar Királyi Gazdasági Akadémiaként, majd 1945-1949 között a Magyar Agrártudo-

mányi Egyetem Mezőgazdasági Karának Debreceni Osztályaként működött. Az első tiszántúli agrár-felsőoktatási intézmény többszöri átalakulás után, 1953-ban Debreceni Mezőgazdasági Akadémiaként alakult újjá, majd 1962-től Agrártudományi Főiskolaként folytatta tevékenységét. 1970-ben alapították meg a Debreceni Agrártudományi Egyetemet a debreceni Mezőgazdaságtudományi Egyetemi Karral és a szarvasi Öntözéses-Meliorációs Főiskolai Karral.

A nagyüzemi gazdálkodás megjelenésével a 70-es években jelentősen megnőtt a hallgatói létszám, az itt végzetek meghatározó szerepet töltek be a magyar mezőgazdaságban: szövetkezetek és állami gazdaságok vezetői, minisztériumi tisztviselők kerültek ki közülük. Az egyetemhez tartozott 1976-tól a karcaji Kutató Intézet, 1992-től a nyíregyházi Kutató Központ. 1972-ben megalakult az önálló gazdálkodású Termelésfejlesztési Intézet.

A tanulók száma az egységes Debreceni Egyetem létrejötté, vagyis 2000 után újrászerveződött tovább nőtt, megháromszorozódott a korábbihoz képest. A jelenlegi néven a Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar (MÉK) 2014 óta működik, 2016-ban pedig az Agrár Kutatóintézetek és Tangazdaság (AKIT) nyerte el jelenleg is működő formáját.

A Quacquarelli Symonds World University Rankings évek óta a világ kétszáz legjobb képzőhelye között tartja nyilván a debreceni agrárkart. Az alap- és mesterképzésektől a szakirányú továbbképzésen és felsőoktatási szakképzésen át a doktorképzésig teljeskörű oktatási rendszerben fogadja hallgatóit az intézmény. Az elismertséget jelzi az is, hogy egyre több külföldi fiatal érkezik ide tanulni, számuk idén is száz feletti. Legtöbbször Nigériából, Vietnámból, Ghánából és Indiából jelentkeznek az angol nyelvű képzésekre.

Igazodva a 20. század kihívásaihoz mind oktatási, mind kutatási tevékenységét az élelmiszerlánc mentén folytatja a Mező-

1868. október 22-én 41 hallgatóval indult az első tanév az Országos Felsőbb Gazdasági Tanintézetben, ahol – a magyarországi képzőhelyek között egyedülként – első pillanattól a magyar volt a tanítás nyelve. A 150 év alatt csaknem 15 ezren szereztek agrárvégzettséget Debrecenben, köztük cégvezetők, minisztériumi tisztviselők. A jubileumot egész éves programsorozattal ünnepelte a Debreceni Egyetem agrárkara. Az egykori hallgatók (újra) sárgultak, a kar konferenciáira a világ minden tájáról érkeztek szakemberek, és még egy 90-es években megszakadt hagyományát is felelevenítette az intézmény, amely ma már a világ kétszáz legjobb képzőhelye között van.

gazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar, így fókuszterülete az élelmiszertudomány és a környezetgazdálkodás. Infrastruktúráját is ezekre építve fejleszti folyamatosan. Idén hidrológiai mérőház, szaporító üvegház és állatbiológiai ház építése kezdődik a Böszörményi úti campuson, és a régióban egyedülálló kisüzemi akvakultúráját is tovább fejleszti a kar.

Az intézmény a kutatási eredmények minél nagyobb mértékű gyakorlati hasznosításá-

ra törekszik, ami bejegyzett szabadalmak, licencek, startupok formájában valósulhat meg. Ágazati partnereinek száma ma már mintegy nyolcszáz, H2020-as pályázatok révén pedig a közép-európai kapcsolatok is egyre erősödnek, leginkább romániai, norvég és francia egyetemekkel.

A 150 éves jubileumot egész éves programsorozattal ünnepelte a Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar, amely májusban minden egykori hallgatót várt a Debreceni Agráros Évfolyamok Találkozója. Az egykori debreceni agrárosok az ország minden tájáról eljöttek, illetve visszatértek erre a két napra alma materükbe. A több száz öregdiáknak lehetősége volt arra is, hogy a jelenlegi végzős hallgatókkal együtt újra részt vegyen a hagyományos sárgulási felvonuláson.

A lovak, hintók, fogatok, lovaskocsik, illetve a rajtuk helyet foglalók számát tekintve ez volt minden idők legnagyobb szabású sárgulási ceremóniája Debrecenben. A csaknem 80 fogatot több mint 120 ló vezetett végig az utcákon, köztük például lipicaiak, nóniuszok, kisbériek és hidegvérűek. A menet elején a város híres ötösfogata haladt, a hortobágyi ménes lovaival. A sárgulók a hagyományoknak megfelelően Debrecen főterére vonultak, hogy ott búcsúzzanak el a várostól. A Nagytemplom tövében az 1974-es, első debreceni sárgulást is felidézték, amikor a 110 fős, népviseletbe öltözött évfolyam még szamar-fogattal szekéren és lovas fogatokon indult útnak, élén a legtöbb pótvizsgát tett hallgatóval. A hallgatók akkor is és azóta minden évben

táncsal köszönnek el, ezúttal hortobágyi táncokat adtak elő.

A Debreceni Egyetemtől a Főépület előtt is búcsúztatták a MÉK és a GTK 450 végzős hallgatóját, akikre a táncot követően várt még a korsóavatás hagyományos szertartása a Böszörményi úti campuson. Körbeállták az ünnepi asztalokat az egykori agrárosok is, számukra jelvényavatást tartottak.

A jubileum jegyében további programokkal is készült a debreceni agrárkar: az Agrár Sportnapokat és a Nemzetközi Vizes Találkozót, szeptemberben a Visegrádi Egyetemi Szövetség Találkozója követte. A szövetségnek a visegrádi országok agrár-felsőoktatási intézményei mellett már 40 országból vannak tagjai, Thaiföldtől Indián át az Amerikai Egyesült Államokig. Az egyetemi vezetők több témáról tanácskoztak: a megújuló erőforrások és a fenntartható gazdálkodás mellett olyan, a felsőoktatásban újszerű területeket is érintettek, mint a termőföldtől az asztalig-konceptió egészségre gyakorolt hatása, távoktatási rendszerek kidolgozása, valamint a körforgásos biomassza-gazdálkodás kiterjesztése.

Az idén 150 éves debreceni agrár-felsőoktatás elismeréseként a Farmer Expó és Debrecen város Nagydíját is megkapta a Debreceni Egyetem. Az évforduló jegyében egy 90-es években megszakadt hagyományát is felelevenítette az intézmény – újra megrendezte a Tiszántúli Agrártudományi Napokat. 11 ország szakemberei 8 szekcióban, széleskörűen elemezték a magyar mezőgazdaság kihívásait: a ta-

lajműveléstől a precíziós gazdálkodáson, élelmiszer-feldolgozáson, agrárökonómián át egészen a vidékfejlesztésig. A rendezvényen átadták az MTA Talajtani, Vízgazdálkodási és Növénytermesztési Tudományos Bizottság legmagasabb kitüntetését, a Surányi János-emlékérmét. Az idei díjazott Pépó Péter professzor, a debreceni agrárkar Növénytudományi Intézetének vezetője volt.

A 150 éves jubileum alkalmából egyetemi és ágazati vezetők, oktatók, kutatók mellett egykori hallgatóit is várta a debreceni agrárkar, az 50, 60, 70 évvel ezelőtt itt végzettek jubileumi diplomaosztóján.

A szeptemberben tartott ünnepi megemlékezésen részt vett Nagy István agrárminiszter is, aki a magyar mezőgazdaság előtt álló korszakváltásról beszélt a több mint 400 vendégnek. Kiemelte, hogy a jövőt a klímaváltság, az élelmiszerek iránti egyre növekvő kereslet, a digitalizáció, a precíziós gazdálkodás határozza majd meg, amire fel kell készíteni a gazdákat. Hozzátette, hogy a kihívásoknak csak a tudomány segítségével lesz képes megfelelni az ágazat, melyben a Debreceni Egyetem a sikeres integrációnak köszönhetően élen jár, a társtudományok bevonásával utat mutat a megoldások kereséséhez.

A rendezvényen az egykori debreceni tantintézet és a Református Kollégium közötti együttműködést idézte fel a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke. Fekete Károly az évforduló tiszteletére átadta Komlói István dékánnak annak a dokumentumnak a másolatát, amely három egykori professzor, Imre Sándor, Kovács János és Tormay Béla jelentése volt Révész Bálint püspöknek a mezőgazdász képzés és a kollégium együttműködéséről. Az ünnepi megemlékezések zárásaként díjakat, emlékérmeket adtak át.

A jubileumi programsorozatot novemberben szüreti bállal zárta a Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar. A hagyományos őszi rendezvényt ezúttal a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar Megyei Szervezetével közösen szervezték meg. Az esten fellépett többek között az idén 65. évfordulóját ünneplő Hortobágy Néptáncgyűttes krasznamenti, mezősegi és a szatmári lópvidék táncosaival. A vendégek a szakmai beszélgetések és a remek hangulat mellett a térség tájleltető ételeit és a szatmári Ávasország legfinomabb bakator borait is élvezhették.

Kék zafírok a Debreceni Egyetemen

■ TERHES BRIGITTA

Miért jött Magyarországra, és miért választotta a Debreceni Egyetemet?

Kothalawala Dulana Saman: Sri Lankán születtem, ott jártam iskolába. Később megpályáztam egy ösztöndíjat, a pontszámok alapján lehetett választani fogadó országot. Engem politikusnak szántak a szüleim, a szocializmust kellett volna tanulmányoznom ahhoz, hogy bomlasztani lehessen. 1983-at írtunk, amikor anyukám azt tanácsolta, hogy jöjjenek Magyarországra, mert itt télen volt fűtés, melegvíz és nem kellett ennielőért sorba állni, mint sok más szocialista országban. Budapesten tanultam egy nemzetközi előkészítőben két félévet magyarul, majd ezen a nyelven biológiát, kémiát és fizikát. Aztán felvételiztünk ugyanúgy, mint a magyar diákok. Több egyetemen is jó eredményt értem el, így volt választási lehetőségem, hogy hol szeretnék tanulni. Én Debrecenre választottam. Ennek két oka volt: az egyik, hogy itt tanult egy honfitársam, a másik pedig, hogy bejártam az összes egyetemi várost, és ez volt a legszebb közülük.

Miért lépett a politikusi pálya helyett inkább az orvosira?

Kothalawala Dulana Saman: Nálunk az volt a hagyomány, hogy attól, mert valaki politikusnak készül, attól még van egy civil foglalkozása. Abból válik politikus, aki civilként sikeres, már nevet szerzett. Az én családom több generációra visszamenőleg nagyon sok politikust adott az ország-

nak, nagyapám még miniszterelnök is volt, úgyhogy egy ismert családból származok. Sokszor szoktam viccelődni azzal, hogy ha most otthon lennék, már miniszterelnök lennék.

Miért maradt mégis itt?

Kothalawala Dulana Saman: Vissza akartam menni, de harmadéves koromban találkoztam a feleségemmel, ami megpecsételte a sorsomat.

Kothalawala Judit: Én akkor a Kossuth Lajos Tudományegyetem matematika-fizika szakára jártam, de nemcsak miattam döntöttünk így. A férjem már másodéves korától az Anatómiai Intézet elkötelezett híve volt, már akkor nevet szerzett magának.

Kothalawala Dulana Saman: Igen, harmadéves koromban már demonstrátor voltam, tanítottam a legelső angol nyelvű évfolyamot anatómiára, szövettanra. Akkor még nagyon kevés angolul beszélő oktató volt, ráadásul még a számítógép használata sem volt egy elterjedt dolog, én viszont programozni is tudtam, hiszen 12 éves korom óta ezzel foglalkoztam. Az intézet vett egy XT-t – ha még mond ez a név valamit – és arra a gépre több programot írtam, más nem értett hozzá. Emellett három OTDK első helyet és két szakmai területéről Pro Scientia aranyérmem is nyertem az országban egyedülként orvosi és oktatástechnológiai szekcióban annak köszönhetően, hogy olyan programot írtam az egyetemnek, amivel nemcsak tanulni, hanem vizsgázni is lehet. Aztán harmadéves koromban Székely György professzor behívatott az irodájába azzal, hogy

Egy család, ahol nincs hiány szürkeállományból, tehetségből, kitartásból, vidámságból és orvosi diplomákból. Kothalawaláéknál mindenki orvos, vagy az lesz hamarosan. Ez tény. Az viszont már annál nagyobb kérdés, hogyan lesz a Srí Lanka-i miniszterelnök unokája éppen Magyarországon sikeres, innovatív szemléletű gyógyító, vagy hogyan lehet egyidőben orvosnak és mérnök-informatikusnak tanulni egy zenekar mellett. Egy politikus dinasztiából sarjadt orvoscsalád története következik, melynek minden tagja a Debreceni Egyetemen tanult, tanul, vagy néhány év múlva biztosan a hallgatója lesz. A természetgyógyász és házi orvos édesapa Dulana Saman, az édesanya Judit, és a gyerekek: Eliza, William, Edward és Rosemary. Akik nem egy könnycsepp alakú sziget, hanem Debrecen ékkövei lettek.

akarok-e az Anatómiai Intézetben dolgozni? Egy kiszámítható élet állt előttem, ezért úgy döntöttünk, hogy itt maradunk. 1990. szeptember 22-én diplomáztam, október 6-án pedig megházasodtam. Rá kilenc hónapra megérkezett az első lányunk, Eliza. A feleségem addig tanított, de aztán majd 18 évig itthon maradt a gyerekekkel, főállású anyaként, akik szép sorban érkeztek: 1995-ben William, 1997-ben Edward és 2002-ben Rosemary.

Akik valamennyien orvosok, vagy azok lesznek hamarosan. Ez elvárás a családban, vagy a gyerekek önálló döntése volt?

Kothalawala Eliza: 2016-ban diplomáztam, azóta aneszteziológusként dolgozok a Kenéz Gyula Egyetemi Kórházban. Iga-

zából szülői nyomásra választottam ezt a pályát, de nem bántam meg.

Kothalawala William: Én radiológus szeretnék lenni, ezért az orvosi mellett elkezdtem a mérnök-informatikát is. Nehéz, de meg lehet csinálni.

Kothalawala Edward: Én harmadéves vagyok az orvosin, de még nem tudom milyen irányba indulok. Apának egy kikötése van, hogy pszichiáterek nem lehetünk.

De zenészek igen? Úgy tudom, hogy van egy zenekarotok és még az egyetem könyvnyüzenei kurzusán is részt vettetek.

Kothalawala William: Igen, mind a négyen tanultunk zongorázni, és van egy orvos-tanhallgatókból álló zenekarunk a Willy Wonka and the Loompas. Az együttesben én gitározok, Tedy pedig dobol. Ez igazából csak egy hobby, de felléptünk már például a Campus Fesztiválon is. Mindenféle feldolgozást játszunk Jimmy Hendrixről egészen a mai slágerekig.

Sőt, édesapátokhoz hasonlóan demonstrátorok vagytok az Anatómiai Intézetben, William pedig a Sántha Kálmán Szakkollégium elnökhelyettese, melynek egyik alapító tagja volt édesapátok. Hogy lehet mindezt egyszerre ilyen kiválóan és lazán csinálni? Mi a titok?

Kothalawala Dulana Saman: Két titka van: kell egy jó „alapanyag”, egy okos gyerek, és egy nagyon szigorú irányítás. Nálunk az édesanyjuk vállalta fel ezt a szerepet. Nagyon-nagyon következetesen képviseltük azt, hogy a tanuláson kívül egyéb dolguk nincsen, ezért azt a lehető legeredményesebben kell csinálni. Ennek ellenére sohasem kellett a gyerekek széke mögött állni, mikor tanultak. Sokszor nem is tudtunk egy-egy nagyobb dolgotról, vagy vizsgáról, csak közölték a jegyet. Nem kellett velük tanulni, egyszer-egyszer jöttek csak oda segítségért, ha nem értették a tananyagot. Hozzá kell tenni, hogy hiába az ismertségünk, minden gyerekünk a saját erejéből jutott be a középiskolába és az egyetemre is. A szürkeálmányuk rendben van, hiszen mindig kitűnő bizonyítványt hoznak haza. Örülök, amikor felhívják az egykori iskolatársaim, tanítványaim, akik ma már docensek, vagy professzorok, hogy milyen jól teljesített valamelyik gyermekem egy-egy vizsgán.

Kothalawala Eliza: Több olyan tanárunk volt, aki még édesapánkat is tanította, vagy vele együtt végzett az egyetemen. Sokszor már az arcunkról is megismernek minket, hogy kik lehetünk. Akik nem ismernek rendszerint azon lepődnek meg, hogy miért ülünk a magyar diákok között, mert úgy nézünk ki, mintha külföldi hallgatók lennénk.

Kothalawala Judit: Abszolút liberális szülők vagyunk, de a tanulásban nem. Abban mindig a maximumot vártuk tőlük az egyetemen is. Ezért van az, hogy például amikor Tedy neurobiológiából vizsgázott, a többiek örültek, hogy átmentek éppen egy kettessel, ő visszament a négyesével javítani.

Kothalawala Edward: Azért mentem el, mert zavart volna, ha ez lett volna az egyetlen

orvos akkor kapott pénzt, ha a páciens egészséges volt. 2013-ban egy pályázaton nyertünk forrást arra, hogy háziorkosként olyan szakembert alkalmazzak, aki táplálkozási és életvezetési tanácsokat tud adni a betegeknek, vagy taníthat például relaxációt, tehát olyan szolgáltatásokhoz juthatnak hozzá a páciensek, amelyekhez az alapellátás keretében csak nagyon nehezen.

„Mit adott Önnek a Debreceni Egyetem?”

„...Mindent. Szakmaszeretetet, tudást és rengeteg lehetőséget.”

len négyesem az általános iskola első osztályától kezdve. Nekünk már a saját igényünk, hogy kitűnők legyünk.

Kothalawala Rosemary: Igen, ezért nagyon félek attól, hogyan tudok majd a testvéreim nyomdokaiba lépni. Én is az orvosira készülök, de még most a Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolájában tanulok. Ha lehet, én inkább patológia, vagy anatómia irányába szakosodnék majd, de a természetgyógyászat is érdekel, így később akár átvehetném a rendelőt apától.

Miért választotta az egyetemi katedra helyett a magánpraxist?

Kothalawala Dulana Saman: Mert mindig is szerettem volna gyógyítani, ezért 1999. nyár végén nyitottam egy orvos-természetgyógyász magánrendelőt, később pedig háziorkosi praxist is vállaltam mellette.

Kothalawala Judit: Aztán akkora forgalma lett a magánrendelőnek, hogy nekem is be kellett segíteni. Ezért én is újra tanulni kezdtem. Először megcsináltam a természetgyógyász vizsgákat, mint életmódtanácsadó és terapeuta, aztán az egészségfejlesztés felé vettem az irányt a Népegészségügyi Karon. Itt találtam igazán magamra, mert ez az a terület, ahol pedagógus lehetek, de érteni kell a gyógyításhoz is valamilyen szinten.

Nemrég pedig egy hazánkban egészen újszerű kezdeményezésbe fogtak. Miről szól a Cívus Praxisközösség?

Kothalawala Dulana Saman: Rájöttünk, hogy az alapellátásban rengeteg minden hiányzik, háziorkosként viszont rengeteg pácienshez eljuttathatom, hogyan őrizheti meg az egészségét. Sajnos Magyarországon a legtöbben akkor fordulnak természetgyógyászhoz, amikor már másképpen nem boldogulnak, pedig ennek fordítva kellene működni. Keleten például a kínai

Nagyon kedvezőek voltak a tapasztataink, rengeteg betegnek csökkenteni tudtuk például a gyógyszeradagját. Így két év múlva egy másik pályázat keretében kidolgoztuk a jelenlegi Cívus Praxisközösség módszertanát hét háziorkossal közösen, amit most működtetünk, és amelyhez már több háziorkos csatlakozott. Így most már van négy gyógytornászunk, egy dietetikusunk, egy egészségpszichológusunk, egy klinikai szakpszichológusunk és két népegészségügyi szakemberünk. Minden páciensről készítünk egy teljeskörű állapotfelmérést, és attól függően, hogy mekkora rizikófaktorral rendelkezik egy-egy betegségre, a megfelelő szakemberhez irányítjuk, vagy akár helyben a rendelőben elérhetővé tesszük a terápiáit.

Mit adott Önöknek a Debreceni Egyetem? Vagy mit várnak tőle?

Kothalawala Dulana Saman: Nekem mindent. Szakmaszeretetet, tudást és rengeteg lehetőséget.

Kothalawala Eliza: Egy jó diploma volt az elvárásom, amit meg is kaptam.

Kothalawala William: Nekem két értékes diplomát ad majd.

Kothalawala Rosemary: Számomra az egyetem még egy ismeretlen világ, de remélem, hogy legalább olyan jó leszek majd, mint a testvéreim.

Kothalawala Edward: Pedig móka és kacagás az egyetem.

Kothalawala Judit: Érdekes, mennyire más a véleményünk. Nekünk a férjemmel valószínűleg azért jelent jóval többet az egyetem, mint a gyerekeinknek, mert szerintem régebben sokkal személyesebb, igazi hallgatóközpontú volt az oktatás. Mi még egy előadásra hajnalok hajnalán hóbanfagyban is elmentünk, mert nem akartuk kihagyni. Így olyan alapokat kaptunk, amit egy életen át kamatoztatni tudtunk.

Matematika feketén- fehéren

Rizs, kalap, papucs, balzsam, tollaslabda, háború – ha Vietnámot említjük, általában ezek a szavak jutnak először eszünkbe. Ebben a történetben is lesz szó a háborúról, de a főszerepet a matematika és a sakk játssza, amik – mint megtudtam - kéz a kézben járnak. Legalábbis a Tran családban, ahol az édesapa, a vietnámi születésű Tran Quoc Binh immár 30 éve oktat a Debreceni Egyetem Matematika Intézetében, fia Dávid pedig az egyetemi gyakorlóiskola történetében először megnyerte a Zrínyi Ilona Matematikaversenyt, és nem mellesleg 2121-es Élő-pontszámával az egyik legjobb sakkozó a korosztályában.

■ TERHES BRIGITTA

Tavasszal bejárta a helyi sajtót az a hír, hogy egy 11 éves debreceni fiú országos matematikaversenyt nyert. Néhány hónappal később ugyanez a kisfiú 51 ellenféllel játszott egyszerre egy különleges karnéváli sakk szimultánon. Azt mondja, sikerének kulcsa a logikus gondolkodás, amit az édesapjától tanult és tanul a mai napig. – Nyolcéves koromban a háború elszakított a családomtól, ugyanis veszélyes zónában éltünk és az állam minden családból egy

gyereknek lehetőséget nyújtott arra, hogy egy csendesebb, biztonságosabb helyre költözhessen. 1976-ban érettségiztem, majd felvételiztem az egyetemre, és ekkor egy újabb lehetőséget kaptam az államtól. A legjobb diákoknak külföldi ösztöndíjat ajánlottak, amit én örömmel el is fogadtam, így kerültem leendő mérnökhallgatóként Magyarországra. A Budapesten töltött nyelvi előkészítő ideje alatt azonban több matematika és fizika versenyt is megnyertem, így az akkori nagykövet és az oktatók javaslatára a mérnöki helyett inkább a ma-

tematika szakot kezdtem el Debrecenben – meséli Tran Quoc Binh.

Négy vietnámi hallgató tanult akkor a Debreceni Egyetemen a magyar társaikkal együtt. A tanulás jól ment, mert a matematikát nagyon szerette és szorgalmas volt, de azért maradt ideje másra is, mint például a kártyázásra, vagy a pingpongozásra, hiszen az egyetemi pingpong csapat tagjaként részt vett a városi bajnokságokon. A magyar hagyományokat is igyekezett követni, emlékezetes maradt számára az

első húsvét 1978-ban, amikor egyik barátja elhívta magával loccsolkodni. De nem tervezte, hogy hosszú távon Magyarországon marad, kötelességének tartotta, hogy az itt megszerzett tudást hazavigye kamatoztatni. Másként alakult.

– Ötödévesen Szilasi József tanár úr témavezetésével első lettem az országos matematikai TDK-án, emiatt az egyetem befejezése után további állami ösztöndíjat kaptam, hogy Tamássy Lajos professzor

második közgazdász lett, a harmadik szintén jogot tanul. Egyedül Dávidnál vettem észre azt, hogy érdemes lenne neki komolyabban foglalkoznia a matematikával..

Dávid most hatodikos a Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma

„...szabad gondolkodásra késztet, és kihívást jelent, hogy még senki sem találta ki a legjobb stratégiát...”

irányításával elkezdhessem a PhD-képzést, melyet 1987-ben sikeresen be is fejeztem, megszerezve az akkor még matematikai tudomány kandidátusa című fokozatot. Ezután hazamentem, majd 1988-ban elfogadtam a Tamássy professzor által felajánlott vendégkutatói állást, ami nagyon vonzó volt számomra és a barátnőm is visszavárt, aki ma már a feleségem és négy gyermekem édesanyja – mondja büszkén Tran Quoc Binh, aki 1991 óta tudományos főmunkatársként oktat és kutat az egyetemünkön.

A differenciálgeometriával foglalkozó tanár úr azóta is a hallgatók egyik kedvelt oktatója a Matematikai Intézetben. A matematika iránti szeretetét pedig gyermekei is örökölték.

– Mindegyik gyermekemnek nagyon jó érzéke van a matematikához, a logikához. Mindannyian indultak matematika versenyeken, de aztán a saját érdeklődési körük felé haladtak, nem erőltettem a matematikát. Így lett az első gyermekemből jogász, a

és Általános Iskolájában. A matematikához valóban kiváló érzéke van, másodikos kora óta kiválóan szerepel a tanulmányi versenyeken. Sőt, Sakk Diákolimpiát is nyert már. Ez okozott is némi fejtörést a Zrínyi Ilona Matematikaverseny döntője előtt.

– Idén harmadikként jutottam be az országos döntőbe matematikából, ami egy időben volt a Sakk Diákolimpiával, ahol megyei bajnokként szintén döntőbe kerültem. Választanom kellett, hogy melyiken induljak, de mivel Diákolimpiát korábban már nyertem, így a Zrínyi mellett döntöttem. Végül némi szerencse is kellett ahhoz, hogy megnyerjem, hiszen mindössze egy ponttal sikerült többet szerezni, mint a második helyezettnek – szerénykedett Dávid, aki a kombinatorikát, a logikus gondolkodást szereti a legjobban a matematikán belül. Valószínűleg emiatt ilyen sikeres a sakkban is, amivel már akkor megismerkedett, amikor még beszélni is alig tudott.

– Kétéves voltam, amikor apa felrakott egy

sakktáblát és letette az asztal közepére. Én nem emlékszem rá, de azt mesélték a szüleim, hogy apa megkérdezte, játszunk-e egyet? A játék akkor még abból állt, hogy a két sereget egymásnak borítottuk. Végül a testvérem tanította meg a lépéseket, aztán az óvodában, később az iskolában is jártam

sakk szakkörbe. Harmadikban azonban már alig akadtak ellenfeleim a korosztályomban, így külön edzésekre kezdtem el járni – meséli Dávid.

– A kiváló matematikus kollégámat, Kántor Sándort kértem meg, hogy foglalkozzon Dáviddal. Ő tanította meg a sakk alapjaira, ő szerettette meg vele igazán ez a sportágat – teszi hozzá Tran Quoc Binh.

– Szerintem egy nagyon érdekes játék, szabad gondolkodásra késztet, és kihívást jelent, hogy még senki sem találta ki a legjobb stratégiát – válaszolja Dávid arra a kérdésre, hogy mit szeret ennyire a sakkban.

Hat évesen versenyzett először, nyolc évesen már Sakk Diákolimpiát nyert. Azóta szinte megállíthatatlan. A korcsoportos bajnokságokon kezdett el Élő-pontokat gyűjteni, eszerint rangsorolják a versenyzőket világszerte. Most 2121 pontja van, ami azt jelenti, hogy a 11 évesek korcsoportjában az országos ranglistán 1., az európai ranglistán 7. és a világranglistán a 16. helyen áll. Jelenleg Deák Sándor FIDE-mester és Horváth József nagymester tart edzéseket Dávidnak. De edzéseket tart neki a több mint százszoros válogatott nagymester, Pintér József is, akivel egy nem mindennapi szimultánt is tartottak augusztus 20-án.

– A 49. virágkarnevál alkalmából eredetileg 49 asztalra terveztük, de végül 51 játékosnak adtunk szimultánt. 46 nyert parti, 4 döntetlen és mindössze egy vereség született, amire nagyon büszke vagyok – emlékszik vissza Dávid, akinek a legnagyobb példaképei azok a nagymesterek, akik egyben kiváló matematikusok is, mint például Emanuel Lasker.

Azt még nem tudja, hogy a matematikával milyen szinten szeretne később foglalkozni, de reméli, hogy egyszer ő is sakk világbajnok lehet, mint a német születésű matematikus, filozófus, aki 27 éven át őrizte a világbajnoki címet.

Kirsten pezsgői

Szalai Kirsten a KLTE főépületében az 1990-91-es tanévben

Perjéssy-Horváth Barnabásnak nemrégiben egy dokumentumregénye jelent meg Határsáv címmel, melyben egykori zenekara, a Calandra történetén keresztül mutatja be a rendszerváltozás alatti egyetemi éveit. Most a DEJa vu számára műve egyik jelenetét alkotta újra, novellájának témája a szerelem – első és utolsó látásra.

■ PERJÉSSY-HORVÁTH BARNABÁS

Barnabás Pestről utazott a Kossuth Lajos Tudományegyetem gólyabáljára, s a vak szerencse vagy a jegypénztáros nő jóvoltából a vonaton egy kupéba keveredett Sándor György humoristával, aki éppen két gólyabáli fellépésre vonatozott, előbb Nyíregyházára, utána Debrecenbe. A Művész úrral megbeszélték, hogy ő most továbbutazik Nyíregyházára, s miután ott lemegy a műsora, átjön a városba, és fél 9-kor találkoznak a KLTE főépülete előtt. Barnabásnak még nem volt jegye, így a humorista felajánlotta, hogy beviszi. Így is lett, a megbeszélte időben megérkezett a taxi a főépülethez. A csomagtartóból már Barnabás vette ki a táskát. „Jó estét kívánok! Sándor György vagyok. Megérkeztünk a titkárommal...” – köszönt a vendég a főbejáratnál álló jegyszedőknek, akik szó nélkül beengedték őket. Fölmentek az emeletre, az ajtóból megtekintették a termet, ahol majd szerepelni fog a Művész úr. A terem tele volt fiatalokkal, ám úgy tudták, hogy a műsor csak egy óra múlva kezdődik, addig még másé a terep, így elmentek büfézni. Leültek egy asztalhoz, és pipázással, szivarozással, beszélgetéssel múltatták az időt. Sándor György mindkettőből fel volt szerelve.

– Művész úr, mit gondol, létezik szerelem első látásra? – kérdezte a titkár.

– Azt nem tudom, de hogy utolsó látásra létezik, az biztos.

– Értem, akkor meg kell ismernie Kirsten történetét.

– Hallgatom.

– 1990 őszén történt, negyedéves magyartörténelem szakos hallgató voltam. Egy egyetemi rockzenekarban, a Calandrán zenéltem, írogattam, túl voltam több színdarabomon, például a Pavlov kutyái bemutatóján. Nem tartoztam az eminens hallgatók közé, becsúszott néha a pótvizsga is, de teljesítettem mindenhol, nem halasztottam félvévet. Emellett kerestem az igazit vagy legalább némi kalandot. Sodródtam ágyról ágyra, míg el nem jutottam a nihilizmus állapotába. Arra gondoltam, hogy ennyi volt, feladom a keresést, belenyugszom a változathatatlanba. Ott álltam a főépület büféjében, az alagsorban a pult mellett kávét kortyolgatva, révetegen nézve el a ruhatár irányába, és akkor... A padok mellett lassan, ahogyan a naprendszer bolygói és holdjai közlekednek, elhaladt valaki a faliújság irányába, valaki, aki olyan ismerős volt, hogy azt hittem, ez nem más, mint maga a szerelem első látásra.

– A szerelem utolsó látásra, hiszen olyan ismerős volt. Nem igaz?

– Már értem, a szerelem első látásra nem más, mint a szerelem utolsó látásra folytatása. Vagyis az egész a teremtéssel kezdődött...

– A Paradicsomban, na, ott volt az első látás...

– S azóta csak utolsó látás van, és ez így megy az idők végezetéig...

– Pontosan, Titkár úr, kezdi kapiskálni a dolgot. Meséljen az illetőről, felkeltette az érdeklődésemet, mert ilyen csak egyszer, na jó, egyszer-kétszer történik meg az emberrel életében.

– Erős mágnesként vonzott magához, pedig sokat vacillálok, míg ráveszem magam a közeledésre. A faliújság hirdetéseit tanulmányozta, és halálos nyugalommal viselte, hogy csendben mellé állok, aztán egymásra sandítottunk, és mindketten nevetni kezdtünk, mint mikor egy réges-régi ismerősre rátalál az ember váratlanul. Később emlegette, hogy amint egymásra pillantottunk a büfében, azt gondolta: „Na, kezdődik!” Kirstennek hívták a lányt, és a Német Demokratikus Köztársaságból, Drezdából érkezett egy tanévre a Kossuthra. Lipcsében angol–francia szakot végzett, de az orosz is megtanulta, és egy kamaszkori magyar szerelmének köszönhetően szinte tökéletesen elsajátította nyelvünket. Családjuk a háború után Sziléziából települt Németország keleti felébe, Szalai nevű nevelőapja pedig magyar sváb családból gyerekként került Sachsenbe. Szülei egyetemi tanárok voltak Drezdában. Kirsten albérletben lakott, óralátogató volt az egyetemen, ám megfordult a rendezvényeken, bulikban is. Hamar népszerűvé vált a német lány, akivel nincsenek nyelvi korlátok, mert tökéletesen beszél magyarul, jó fej, van humorérzéke,

A Calandra zenekar születésnapi koncertje után a Buborék Klubban. Bottka Krisztina, Horváth Barnabás Dávid, Szalai Kirsten (1990. 09. 26.)

Szalai Kirsten Augsburgban (1992. 11. 11.)
Fotó HBD

és mindennek tetejébe csinos is. Persze sokan udvaroltak neki, de ezt tudta kezelni, és időnként eltűnt pár hétre, így nem okozott zűrzavart az ifjúság körében... Azt csak kevesen tudták, ilyenkor hol van, hogy hazament és ipari és kereskedelmi vásárokon hoszteszkedik, ahol annyit keres, amennyiből itt vígan megél. 1991 áprilisában pedig Amerikába repült, ahol a szakdolgozatát írta. Barátkozós típus volt, sokan kedvelték, de nem engedett senkit túl közel magához.

– Természetesen kivéve önt, Titkár úr!

– Nem a kapcsolatunkról akarok én itt mesélni. Csak azt kívánom mindenkinek, hogy éljen át egyszer az életben egy ilyen találkozást, még ha csak rövid időre is. Jöhet ugyanis egy újabb sorsforduló, s megtörténhet, hogy elszakadunk attól, akivel összetartozunk. Később persze rájövünk, hogy másképp kellett volna döntenünk, de akkor már késő.

– Titkár úr, ne kerülgesse a kását. Otthagytta a nő, igaz? Igaz?!?

– Fogalmazzunk úgy, hogy elszóltotta sorsa, közbeszólt a német egység... Karrierre vágyott, amit itt nem tudott elképzelni. Engem is hívott Németországba, attól tartott, hogy itt csak tönkremegyek, azt mondta, ott nagyobb lehetőségek várnak rám.

– Áhá! Most már értem.

– Haza kellett mennie az ösztöndíjas év után, de többször visszajött, például a tavalyelőtti gólyabálra is, Augsburgból. Később Berlinbe került, ahol egy Berlitz nyelviskola igazgatója lett. Pesten is járt, mi pedig meglátogattuk Augsburgban, amikor apámmal és egy kollégájával egy Opel Kadettet vásároltunk Nürnberg mellett. Ez volt az autó próbaútja, emlékszem, a találkozás után zuhogó esőben száguldottunk a sztrádán, miközben a hátsó ülésen egész úton a könnyeimel

küszködtem... Egy darabig karácsonyoként telefonáltunk, váltottunk pár levelet. Azt mondta, hogy egész életünkben szeretné tartani a kapcsolatot, de valahogy mégis elszakadtak a szálak, azóta semmi hír felőle, és nagyon hiányzik. Egyszer tárcsáztam a drezdai számukat, egy Kempinski szálloda recepciósja vette fel a kagylót, úgy látszik, a német egyesítés a telefonszámokat sem kímélte.

– Szép kis történet, de miért is mesélte el nekem ezt itt, Titkár úr?

– Nem is tudom... Talán a pezsgő, amit itt most iszunk...

– Proust Madeleine süteményére céloz a kézirat harmadik változatában? Tudja, hogy az első kéziratban még az olasz Biscotti keksz szerepelt?

– Tényleg? Vagy ahogy Kirsten szerette mondani: „Tenschleg?” Talán ezért jutott eszembe, hiszen az a pezsgő is édes volt, amivel Kirsten a német egység bekövetkezése előtt pár nappal a Buborék Klubban megkínált minket a zenekarunk, a Calandra kétéves születésnapi koncertje után. Minden fontos esemény vagy beszélgetés alkalmával felbontott egy üveg bort vagy pezsgőt. Aznap a német egységre ittunk. Mi a rendszerváltás kezdetén voltunk egyetemisták, amikor szemünk láttára alakult át a világ. Ilyen élmény minden nemzedék életében csak egyszer adatik meg, nekünk 1989, a szüleinknek 1956, a nagyszüleinknek 1945, a dédszüleinknek 1914. Ez a miénk, és ezt senki és

semmi el nem veheti tőlünk. Kirsten pezsgője nekem ezt jelenti, és ezt hívhatjuk első vagy utolsó szerelemnek, sorsnak, a történelem végzetének. De hagyjuk a pátoszt, Művész úr, már így is eléggé lefárasztottam, pedig még az előadás előtt vagyunk.

– Ugyan, Titkár úr, nagyon élveztem, talán még meg is veszek belőle egy-két mozzanatot, persze csak, ha eladja nekem későbbi feldolgozásra.

– Örömmel, és még előtünk az éjszaka, és nem kizárt, hogy...

– ...hogyan találkozunk itt egy másik utolsó szerelemmel? – kérdezte a Művész úr körbe nézve a díszudvar belátható szakaszeit.

Jól elváltak, nézdegélték a nőket, amikor egyszer csak megjelent az egyik „szervező” feliratú fiatalember, aki bemutatkozott, és érdeklődött, hogy készen áll-e a Művész úr. Sándor György

bólintott és kezével Barnabásra mutatott: „A titkárom...” Értsd: vele kell tárgyalni. Az egyeztetésen kiderült, hogy a közönség már ötven perce várja az előadást, a jelek szerint elnézték az időpontot. Úgyhogy szivarfüstöt, hosszú cigicsikket hátrahagyva siettek a teremhez, ahol egy kis bútorzati átalakítás után meg is kezdődött Sándor György produkciója. A titkár az ablakhoz állt, pezsgőspohárral kezében nézte a műsort, s kicsit szomorkásan mi másra, a Berlini Falra gondolt, mígnem a humorban feloldódott ő is.

Egy modern debreceni peregrinus

Mint a Református Kollégium egykori diákjai, Berecz Péter is járt külföldi tanulmányúton joghallgatóként. De fontosnak tartotta, hogy a Debreceni Egyetemen és a külföldi intézményekben megszerzett tudást itthon hasznosítsa. Tíz évvel a diploma megszerzése után is ugyanannál a multinacionális cégnél dolgozik, amelyet még gyakornokként ismert meg.

■ BÉRES ZSUZSA

Kiskorában, ha valaki megkérdezte: mi leszel, ha nagy leszel? Mit válaszolt?

Akkor még nem volt konkrét elképzelésem, de azt sejtettem, hogy inkább valamilyen bölcsész jellegű, vagy humán irányba fogok elmozdulni. Amikor a nővérem beiratkozott a jogi karra Debrecenben, én pedig két évvel fiatalabb gimnazista diákként kicsit beletekinthettem abba, hogy ő mit tanul, milyen órákra jár, milyen könyvekből készül, ez meghozta a kedvemem. Így döntöttem én is a jog mellett.

Film- és olvasmányélmények alapján nincs egy kicsit „túlmisztifikálva” ez a szakma?

Lehet, de rám ez annyira nem hatott. Engem igazából a politikai-filozófiai irány vonzott, és úgy véltem, a jogi egyetemen a jogelmélet, jogbölcselet keretei között tudok érdemben ebben a témában tanul-

ni, kutatni. Ez is egy plusz motiváció volt a döntésemben.

Egy átlagember a jogászt talárban, parókában képzelel el, aki az ártatlanokat körömszakadtáig védi, vagy ügyészként kitart amellett, hogy a bűnös bűnhődjön. De mit takar a jogbölcselet?

Ez valóban távol áll a jog gyakorlatától, a praxistól, illetve mindattól, amit az emberek a jogászokról gondolnak. Ez egy elméleti megközelítés, ezért is nevezik jogfilozófiának, mert felteszi azokat a legalapvetőbb kérdéseket, mint például mi is az a jog? Miért van szükség jogrendszerre? A jogrendszer a jót, az igazságot vezeti be az emberi társadalomba, vagy csak szabályrendszert alkot? Tehát alapvető filozófiai, erkölcsi, bölcséleti kérdésekkel foglalkozik, amelyek kijelölik a jog, a jogrendszer funkcióját, szerepét a társadalomban. Ilyen értelemben nem olyan praktikus, mint az

ügyvédek, ügyészek, vagy jogtanácsosok szerepe, ezt inkább kutató jellegű tevékenységként kell értelmezni.

Ez az érdeklődés már diákkorában is megmutatkozott, hiszen hallgatóként pontosan ebben a témakörben Országos Tudományos Diákköri Konferencián vett részt.

Már másodéves koromtól kezdve tevékenykedtem demonstrátorként, és nyilvánvalóan célom volt, hogy dolgozatommal eljuthassak erre a rangos országos megmérettetésre. Első alkalommal mások dolgozatát véleményezve tudtam részt venni, de negyedévesen már saját dolgozattal szerepelhettem. Őszinte öröömömmel sikeresen.

A témám a jogállamiság és a politikai közösség viszonyrendszere volt, a fő kérdés, amit feltettem, hogy a társadalmat, a politikai közösséget milyen erkölcsi normák

tartják össze, és ez hogyan tud megjelenni az alkotmányban?

Erasmus-szal külföldre is eljutott, ami azt bizonyítja, hogy a Debreceni Egyetem már 10 évvel ezelőtt is tudott segíteni hallgatóinak mind a tudományos munkában, mind pedig a külföldi tanulmányokban.

A debreceni diáklétnek a reformáció óta szerves része volt a vándordiákok külföldi egyetemjárása, a peregrináció, amikor a Kollégium – az egyetem elődjének – diákjai elindultak külföldre, és ottani egyetemeken tanultak, de ami a legfontosabb, hogy vissza is jöttek! Tehát azzal a céllal mentek ki, hogy azt a tudást, amit ott megszereznek, azt itthon kamatoztassák. Ez régies régi folyamat az egyetem történetében, és az Erasmus-programban ennek folytatását látom. Az egyetemnek nagyon szépen kiépített, folyamatosan bővülő hálózata van külföldi partnerintézményekkel, és ezt az élményt, az ott eltöltött időt nem nagyon lehet mással pótolni.

Én Bajorországban, Würzburg patinás jogi egyetemén töltöttem két félévet. Gyönyörű hely, hasonlít Debrecenhez, hiszen szintén egyetemváros, rengeteg diákkal.

És milyen emléket őriz a Debreceni Egyetemről?

Kellemetlen élményem igazából nincs is. Én általában magabiztosan, az anyagot elsajátítva mentem vizsgázni, így elmaradt a druk. Azt azonban sajnálom, hogy voltak jó barátok, akikkel

együtt kezdtük el az egyetemet és sajnos volt, akinek nem sikerült az összes vizsgát időben letennie, ezért más évfolyamba csúszott vissza. Összességében az egész hallgatói, egyetemista lét hangulata, érzésvilága, a baráti környezet mély nyomot hagyott bennem. 2008-ban végeztem az Állam- és Jogtudományi Karon, novemberben lesz a 10 éves évfolyam-találkozónk, ami azért nem egy magától értetődő dolog, hogy ezt megtartják. De ez is azt mutatja, hogy a mi évfolyamunk tagjai számon tartják egymást, érdeklődünk egykori diáktársaink iránt. És fontos számmunkra, hogy tudjunk egymásról.

A végzés utáni pályaválasztás tudatos döntés volt? Hiszen eredeti elképzelései, tudományos munkássága alapján nem arra készült, hogy egy multinacionális cégnél helyezkedik majd el.

Valóban. Igazából nem teljesen erre készültem, évekig úgy képzeltem, hogy az egyetemen maradok kutatóként, oktatóként, de negyedéves koromban kiváló lehetőségként egy pályázat révén nyári jogi gyakornoki munkát végezhettem. Másfél hónapot tölthettem egy cégnél, ahol jó kapcsolat alakult ki, és reméltem, ez folytatódik majd. Így is történt. Végzés után itt tudtam elhelyezkedni.

Jogtanácsosként változatos a munkaköröm, nagyon sokféle jogterületbe nyervek betekintést, kereskedelmi szerződések kötése, munkajog, céges jog, ingatlanokkal kapcsolatos jogügyletek, vagy akár a termékekre vonatkozó előírások betartása révén. Igazából a jog legszélesebb spektrumával találkozhatok munkám során nap

„A debreceni diáklétnek a reformáció óta szerves része volt a vándordiákok külföldi egyetemjárása, a peregrináció...”

mint nap, és ez földrajzilag is igaz, hiszen a jogi osztályunk nem csak európai országokkal, hanem India, Afrika, vagy akár a Közel-Kelet országaival is kapcsolatban áll. Nagyon széles az ügyfélkör, és gyakran van lehetőség ellátogatni ezekbe az országokba is.

A beszélgetés előtti éjszakán érkezett haza Belgiumból, két nap múlva pedig már Londonba utazik. De hogy viseli ezt a családját?

Volt, hogy a feleségem is velem utazott és a munka végeztével néhány napot együtt tudtunk tölteni. De ha egyedül megyek,

akkor sem származik ebből semmilyen feszültség, hiszen a családom is tudja, hogy mindez hozzátartozik a munkámhoz. Számomra fontos motiváció, hogy ha hazajövök, akkor tudom, hogy vár valaki, akinek elmesélhetem az élményeimet.

Ha marad egy kevés szabadideje, mivel tölti legszívesebben?

Tavaly néhány barátommal együtt belevágtunk egy egészen egyedi kezdeményezésbe „Szólj be a papnak!” címmel. A program lényege, hogy az egyházat közelebb hozzuk a fiatalokhoz. Református, vagy evangélikus lelkésztől, katolikus papoktól lehet tabuk nélkül kérdezni az általunk szervezett vitaesteken. Néha akár különleges helyszínen is, hiszen már második éve jelen lehetünk a Campus Fesztiválon. A program mára olyan ökomenikus kezdeményezéssé vált, amelyhez egyre több lelkész és pap csatlakozik, mert fantáziát látnak abban, hogy a templomokból kimozdulva találkozhatnak olyan fiatalokkal,

akik fel tudják tenni azokat a kérdéseket, amelyek foglalkoztatják őket.

Örömmel veszek részt ebben a munkában, hiszen egyébként presbiter is vagyok az Árpád téri református egyházközségben. Úgy látom, az emberekben ott van az éhség, az igény az igazságra, és arra, hogy meghallgassák őket, hogy beszélgesse nek. Bár továbbra is Debrecen maradt a „Szólj be a papnak!” bázisa, de már Budapesten, Pápán,

Szentendrén és Pécsen is sikerült megrendeznünk a programot. Sőt, csatlakoztak a Münchenben élő magyarok is, legutóbb pedig Szatmárnémetiben ugyanezzel a névvel szerveztünk beszélgetést. Így talán mondhatom, hogy egy Debrecenből induló kezdeményezés országos mozgalommá fejlődött.

Úgy gondolom, hogy a debreceniséghez ez is hozzátartozik, mint ahogyan az is, hogy foglalkoztat a város helytörténete, a reformáció története. Külön öröm számomra, hogy a mai városban járva is lépten-nyomon találkozhatunk a múlt darabjaival, ami tovább erősíti az én debreceniségemet is.

A börtön ablakába is besüt a nap

Cellák, rácsok, sínylődő rabok, kietlenség – talán többségünknek ez jut eszébe akkor, ha egy börtönt képzel maga elé. A valóság azonban éles ellentétben áll mindezzel, s ki tudná ezt jobban, mint Tikász Sándor dandártábornok. A Debreceni Egyetem egykori pszichológus hallgatója három évtizeden át a Debreceni Büntetés-végrehajtási Intézetben dolgozott – hét évig parancsnokként – majd a Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézetbe sodorta az élet, immáron öt esztendeje pedig a „Csillag” néven közismertté vált Szegedi Fegyház és Börtön vezetője.

■ NAGY ANNA

Ötven év után döntött úgy, hogy elhagyja Debrecent. Nehéz döntés volt?

Annak idején, amikor megkaptam azt a felkérést, hogy a tiszalöki intézményben dolgozhatok, kihívásként éltem meg. Nyilván a Debrecenhez való kötődésem mindig megmaradt, de nem lehetett ezen sokat morfondírozni, a váltás a munkámmal együtt jár, hát menni kellett. Az első kapavágástól a betelepítésig nagyon izgalmas feladatoknak lehettem a részese, s örülök, hogy vállaltam. Természetesen jártam haza Debrecenbe a családomhoz, a barátaimhoz, és az ismerőseimhez.

Szegeden földrajz-pedagógia szakot végzett, majd ezek után döntött úgy, hogy

elmélyíti az ismereteit a pszichológia területén is, immár Debrecenben. Mi miatt érezte ezt fontosnak?

Debrecenben a büntetés-végrehajtásnál a fogvatartottakkal közvetlenül foglalkozó szakterületet irányítottam, de nekem is volt olyan fogvatartotti csoportom, mely úgymond „nehezebben” kezelhető volt. Úgy éreztem, hogy a szakmai munka színvonalához, nemcsak a pedagógia, hanem a pszichológia eszközeivel is hozzá lehet tenni. Nagyon érdeklődtem a pszichológia iránt, és szerettem volna tovább bővíteni a tudásomat, ezért elvégeztem a pszichológia szakot. Mindez segítette a munkámat, sok mindenre rávilágított a fogvatartottakkal való bánásmóddal, és a lehetőségek kiaknázásával kapcsolatban. Sajnos ugyanis nagyon sok olyan probléma van, mely nem

kezelhető a pedagógia szokványos eszközeivel, s inkább a kriminálpszichológia tárgykörébe tartozik.

Miért a Debreceni Egyetemet választotta?

Debrecenhez ezer szállal kötődök. Ott voltam gyerek, fiatal, ott nőttem fel, ott éltem, a város minden zegzugát ismerem. Szerencsére a Debreceni Egyetemen is volt pszichológia szak, így nem kellett más városba mennem. Igaz, hogy már túl voltam jó néhány képzésen, de nagyon jó volt újra diákká válni. Nagyon szép emlékeim vannak az egyetemmel kapcsolatban. Nagyon jó közösség volt a miénk, túl azon, hogy csoporttársak voltunk, sokan barátok is lettünk, és még a mai napig is többen tartjuk a kapcsolatot. Nagy szerencsém volt, mert az oktatók között olyan nagy nevekkel ta-

lálkozhattam, mint például az országosan is ismertté vált Bagdy Emőke, de még sorolhatnám a többi tanáromat is. Mindenkinek sokat köszönhetek, és nagyon jó szívvel gondolok rájuk.

A földrajz-pedagógia után miként jött a büntetés-végrehajtás?

Édesapám földrajzot is tanított az akkori Bethlen Gábor Gazdasági és Postaforgalmi Szakközépiskolában. Így gyerekkoromban meghatározó volt a földrajz, amivel nap mint nap találkoztam. Nagyon sok ezzel kapcsolatos könyvet olvastam, valamint édesapám járatta a különféle földrajzi témájú újságokat is, amiket mindig szívesen lapozgattam. Szerencsére a tanulás számomra sohasem volt gyötrődés: érdekelt, szerettem is, és szégyelltem is volna, hogy édesapám földrajz tanár, én pedig nem tanulok. Pedagógiát akartam tanulni, és szerencsém volt, hogy ezt a földrajzzal tudtam párosítani. Mivel BM tartalékos tisztként végeztem, a büntetés-végrehajtás területére hamar „beköszönt” az életembe. Amikor volt már egy végzettségem, ismeretem és tájékozottságom, lehetőséget kaptam, hogy nevelőként bizonyíthassak. Keveset tudtam erről a területről, de nagyon érdekelt. Majd úgy döntöttem, nincs veszteni valóm, így megpróbáltam. Jó döntés volt, mert sohasem éreztem tehernek. A fogvatartottakkal is könnyen megtaláltam azt a kapcsolatot, ami szakmailag is elfogadható és a szabályoknak is megfelel, valamint nem utolsósorban nekik is jó.

Hogyan képzeljük el a híres szegedi „Csilagbörtönt”?

Azt szoktuk mondani, hogy a büntetés-végrehajtás a büntető-igazságszolgáltatás utolsó felvonása. Ide kerülnek azok, akik valamilyen bűncselekményt követtek el, és akiket a bíróság szabadságvesztésre ítél. Van egy fizikai környezet – falak, rácsok és zárkák – mindez azonban csak külsőség. A tartalmi rész a lényeg, ami a falakon belül folyik: a fogvatartottak megismerése, személyiségük feltérképezése, lehetőségeik felmérése, szabadulásuk utáni visszaillesztésük, gondozásuk, képzésük, valamint a szabadidő kulturált eltöltése. A fő hangsúly a reintegráció. Tehát aki arra gondol, hogy a börtön csak falakból és rácsokból áll, az téved. A lényeg, hogy azokkal az emberekkel, akiket a sorsuk idehozott, különféle szakemberek – nevelők, pszichológusok, pszichiáterek, gyógypedagógusok, orvosok, stb. – foglalkozzanak, és mindent tegyenek meg azért, hogy a fogvatartottak a szabadulás után újra beilleszkedjenek, és hétköznapi ember életét élve, ne kövessék

„...Debrecenhez ezer szállal kötődök. Ott voltam gyerek, fiatal, ott nőttem fel, ott éltem, a város minden zegzugát ismerem...”

nek el újra bűncselekményeket. Minden ezért történik, ami egy rendkívül összehangolt és komoly munka – erről a mintegy 750 fős személyállományunk gondoskodik. A Szegedi Fegyház és Börtön falain belül az országban fogvatartottak közel 10 százaléka - javarészt férfiak - tölti a büntetését.

Milyen környezetben élnek a rabok?

Zárt közösségekben, zárkákban élnek, melyek lehetnek egy-, de akár tíz-tizenkét személyesek is. Van számukra egy ágy, egy szekrény, egy ülőalkalmatosság, egy asztal, leválasztva mellékhelyiség. Mosdási lehetőségük is van, illetve ha szükséges, orvosi ellátást is kapnak. Úgy vélem, kulturált körülmények vannak, persze nyilván nem luxusban élnek. Az épület karbantartása a mi, a tisztán tartása pedig a fogvatartottak feladata, akiktől a rendet és tisztaságot meg is követeljük. Úgy kell elképzelni a börtönt, mint egy nagy kollégiumot, csak itt van egy zár, ami be van csukva. Viszont vannak olyan típusú fogvatartottak is, akik bebizonyították az együttműködésüket, és rendszeresen kijárhatnak. Sőt, olyanok is vannak, akiknek civil munkahelyük van: reggel dolgozni mennek, este visszajönnek. Nyilván szakember dönti el, ki alkalmas erre.

Felmerül bennem, hogyha a rabok kijárhatnak, akkor tájékozódhatnak mindarról, ami a „kinti világban” történik.

A fogvatartottak egyáltalán nincsenek elzárva a külvilágtól: jöhetnek hozzájuk látogatóba, tévét nézhetnek, rádiót hallgathatnak, a börtön által biztosított telefonjuk is lehet, tarthatják a kapcsolatot a családjikkal; újságot olvashatnak, és egy 30-40 ezres könyvállományú könyvtár is a rendelkezésükre áll. Akiket pedig nem érdekel semmi, azokat igyekszünk ösztönözni, átlendíteni a holtpontra.

Tanulhatnak is?

Vannak szakkörök, például rajz, kerámia, színjátszás vagy zene. Gyakran kimegyünk a városba a fogvatartottakkal, akik olyan közösségi programokon vesznek részt, amivel segíteni tudnak, például takarítanak vagy tereprendezésen vesznek részt. Közel 30 fő főiskolára, egyetemre jár, de többen általános és középiskolát végeznek bent, szakképzésekre járnak. Eladható, piacképes szakmát (hegesztő, kőműves, szobafestő) is

tanulhatnak, 160-180 főt képezünk évente. Egy esztendőben összesen 4-500 ember tanul valamilyen formában, hangsúlyozom, ugyanolyan színvonalon, mintha kint lenne.

Azok is motiválhatók, akik életfogytiglant kaptak?

Azért, mert valaki sose szabadul, még tölteti hasznosan az idejét, és éppen ez a cél: találni mindenkinek egy értelmes elfoglaltságot, ami kitölti a napjait. A lehetőségek előttük is nyitva állnak.

Milyen eredményességről tud beszámolni a börtönképzéseket illetően?

Már az is siker, ha a fogvatartott értelmesen tölti el az idejét, ha ismeretekhez jut, vagy ha éppen valamiből bizonyítványt szerez: elméleti és gyakorlati tudásra is szert tesz, amit gyakorolhat is. Nálunk a fogvatartottak 90 százaléka bent is dolgozik, 20-25 féle munkahely közül „válogathat”. A pártfogók pedig abban segítenek, hogy szabadulás után is el tudjanak helyezkedni.

Gyakran kerül kapcsolatba a fogvatartottakkal?

Az elsődleges feladatomban a börtönben folyó szakmai munka irányítása, szervezése, ellenőrzése, vagyis az egész rendszer működtetése. Mivel a fogvatartottak a börtönben élik az életüket, elkerülhetetlen, hogy találkozzak velük. Jöhetnek hozzám parancsnoki meghallgatásra vagy egy-egy kérelem kapcsán például.

Gondolom, ha elhagyja egy nap végén az épületet, még nem ért véget a munkája.

Természetesen nem, nincsen meghatározott munkaidő, mindig készenlétben kell lenni, hiszen bármikor szükség lehet rám. A család segíti a munkámat, támogat. Megtalálom az egyensúlyt a magánélet és a munka között. A szeretet, a megértés és az együtt gondolkodás sokat segít ebben.

Ha mégis van egy kis szabadideje, mivel tölti szívesen?

Nagyon szeretek a természetben lenni, nyáron kifejezetten szeretem a vízi sportokat, a nagy kenutúrákat, szép tájakra kirándulni, egzotikus országokat felfedezni. Olvasni is szeretek, valamint nagyon érdekel a művészettörténet is, mellyel a későbbiekben szeretnék is majd foglalkozni.

„Azt akartuk, hogy mindenki érezze, mit jelent a DE polgárának lenni, és legyen büszke rá”

Nem mindennapi látvány tárul a látogató elé, ha becsönget Végh Veronika és Csáki Szabolcs munkahelyére, egy Arany János utcai patinás polgári lakásba. Túl a házaspár hangulatos irodáján és az elegáns vendégfogadó tereken az ember hirtelen egy nézőtérre csöppen. Ez a Páholy Lakásszínház, ahol hetente fordulnak meg híres előadóművészek. Végh Veronika és Csáki Szabolcs a lakásszínház működtetése mellett a ZeneTheatrum nevű musical színház alapítói és vezetői, színi tanodát irányítanak, és ha mindez nem lenne elég, idén ők voltak a felelősök a yoUDay monumentális stadionshowjának a művészi kivitelezéséért. Velük beszélgetve az ember újraértelmezi az „elfoglalt” és az „energikus” szavakat, és elképedve veszi tudomásul, hogy különleges küldetéstudattal és lelkesedéssel mi mindenre képes egy elszánt házaspár.

■ MOLNÁR-KOVÁCS DOROTTYA

Honnan a színház iránti elköteleződés?

Csáki Szabolcs: Az egész a Debreceni Egyetemen kezdődött. Mindketten a Bölcsész Karon tanultunk, és közben egyetemi színpadosok voltunk. Emellett én tagja voltam az egykori debreceni Vasutas Musical Stúdióknak is. Fiaitok és merészek voltunk, és úgy gondoltuk, hogy mi jobban tudjuk, hogyan kell színházat csinálni. Valami nagyot akartunk létrehozni, és egyedül: ebből lett az István, a király előadásunk, amelyet a frissen megnyílt Lovardában mutattunk be. A kis társulatunk ugyan egy idő után szétszéledt, de a ZeneTheatrum megmaradt, aminek Veronika lett a menedzsere. Vele egyébként az István, a király próbaidőszakában össze is házasodtunk. Ennek már tizennyolc éve.

Végh Veronika: És most, hogy a musical színházunk nagykorúvá vált, mi is egy nagy dobással készülünk az év végére. Idén a Főnix Csarnokban fogjuk bemutat-

ni Charles Dickens Karácsonyi énekét. Ez is egy nagy produkció lesz több mint száz szereplővel, profi gyerekcsapattal, nagyszerű színészekkel.

Sokszereplős megaprodukciónak koordinálásában már ügyis gyakorlottak vagytok. Hogyan talált meg benneteket a yoUDay szervezésének feladata?

Csáki Szabolcs: Fontos kiemelni, hogy a yoUDay nem a mi kettőnk, hanem egy nagyon profi csapat közös munkájának az eredménye, akik egyébként is gyakorlottak nagyrendezvények, például a Campus Fesztivál megszervezésében. Ennek a csapatnak a tagja volt például Mikósvölgyi Péter, Páll Laca, Bács Zoltán, Török Gergő, Bács Bence vagy Dajka Zoltán és még sokan mások. Velük gondolkodtunk és dolgoztunk tehát együtt, hogy az egyetem napja olyan legyen, amilyenre végül sikerült.

A yoUDay egyébként abban más, mint egy fesztivál, hogy itt egy kétórás show-t kell

színpadra rakni. A fesztiválon a szervezők ugyan biztosítják a helyszínt, a színpadokat, de az előadások, koncertek sikere alapvetően a fellépőkön múlik. A yoUDay-nél viszont az a helyzet, hogy megvannak a fellépők, vannak különálló panelek, de ezekből a panelekből egy koherens és jól működő egészet kell összegyúrni. A mi dolgunk az volt, hogy gyakorlatilag színpadi rendezőként a sok különálló előadásból egyetlen látványos és pörgős show-t rakjunk össze. Persze nem úgy, ahogyan ehhez a színházban hozzá vagyunk szokva: hogy van néhány hónapunk arra, hogy együtt dolgozzunk az előadókkal, kitaláljuk a produkciót, és instruáljuk a szereplőket. Itt erre nem volt lehetőség. Papíron kellett mindent nagyon aprólékosan megtervezni, előkészíteni, majd egyetlen főpróbával az előadás előtt élesben bemutatni a végterméket.

Végh Veronika: Természetesen nemcsak a koncepció, hanem a koreográfiák szintjén is volt szerepünk. Kitaláltuk, hogy a

hétperces táncos medley-k történeteket meséljenek. Az egyik például a DEAC életét mutatta be nagyon látványosan: ennek részeként készítettünk egy hatalmas kupát, amelyet a táncos egyveleg egy pontján egy sportoló hozott be. Persze nagyon profi táncsoportokkal és azok vezetőivel dolgoztunk együtt, de mégis nagy kihívás volt azt elérni, hogy a dolog pörögjön, mindig mindenki a helyén legyen, és az egész produkcióban legyen egy egység. Főleg úgy, hogy voltak olyan részei az estének, amikor egyszerre százötven előadó volt a színpadon. Egy hatalmas, három részből álló színpadunk volt, ami amellet, hogy rengeteg lehetőséget rejtett magában, kihívásokkal is szolgált: ezt a hatalmas teret mindig be kellett tölteni. Ehhez rengeteg ember kell, de az is fontos hogy, aki színpadon van, annak legyen is feladata. Ez nem volt egyszerű, de sikerült.

Csáki Szabolcs: Mindezek mellett még a próbák levezénylése is a mi feladatunk volt. Részvétel a jelmezek kitalálásában, a technikai látványeszközök felügyelése, az átvezető elemek konceptualizálása. Amikor felkértek a rendezésre, még mi magunk sem láttuk, ez mennyi mindennel fog járni.

Most, hogy túl vagyunk az eseményen, aminek nagyon pozitív visszhangja volt városszerte, sőt, talán nem túlzás azt mondani, hogy országszerte is, össze tudnátok foglalni ezt a koncepciót, amit olyan sokszor emlegettek? Miről szólt az a történet, amit a yoUDay el akart mesélni?

Végh Veronika: Ennek a történetnek két kulcsszó állt a középpontjában: az egyik a fordulatszám, a másik pedig a közösség. A show azzal fejeződött be, hogy együtt elénekeltük, hogy Egy vérből valók vagyunk, mert valóban szerettük volna érzékelteni, hogy ezen az egyetemen mi egy hatalmas közösség vagyunk. Azt akartuk, hogy a yoUDay ennek az összetartozásnak az ünnepe legyen. Ezt az érzést erősítette az, hogy a stadion történetében először megnyitottuk a küzdőteret is a közönség előtt, és az is, ahogyan például a külföldi sportolók, zászlókkal a kezükben bevonulhattak a pályára, ahol tűzijáték és

huszonkétezer ember tombolása fogadta őket. Aki részese egy ilyen élménynek, az egész biztosan megérzi, hogy mekkora előnyt jelent ennek az egyetemenek a tagjának lenni.

Csáki Szabolcs: Az is az elgondolásunk része volt, hogy a show laza legyen, mint egy egyetemista házibuli. Ahol, ha valami nem sikerül, újrakezdjük, és kész, de nem parázunk, nem feszülünk be. Már a rendezvény nyitányát is ez a gondolat vezérelte: most először nem az történt, hogy az egyetem vezetősége ünnepélyesen bevonul, és megnyitja az estét, hanem videóüzeneten keresztül köszöntek be a

jelenlévőknek. Egyszerre akartunk tisztelni az egyetemi hagyományok előtt – most is ott voltak a gerundiumok, meg a fanfárok – ugyanakkor igazodva a fiatalok ízléséhez, frissességet és újdonságot is hozni a show-ba.

Jövőre innen folytatjátok?

Végh Veronika: Úgy néz ki, hogy igen, a felkérést már megkaptuk. És miért nem tennénk: imádtuk! Nagyon nehéz volt, de hatalmas élmény volt. Mi is újra éreztük ezt az összetartozást.

Csáki Szabolcs: Meg „tök menő” volt. Én

nagyon büszke is vagyok rá, hogy egy európai szintű produkcióban kaptunk ekkora szerepet. Úgyhogy szívesen megcsinálnánk újra.

De addig sem fogtok unatkozni...

Végh Veronika: Valóban nem. A Páholly Lakásszínházban folyamatosak az előadások, és ezek mindig teltház mellett zajlanak, ami a mi esetünkben 80 főt jelent. Sőt, előfordul, hogy az előadások meghirdetését követően egy-két órán belül elfogynak a jegyek.

Egyébként a világon léteznek ez a koncepció, hogy lakásszínház, vagy ez a ti találmányotok?

Csáki Szabolcs: Léteznek lakásszínházak, Magyarországon is működik több is, de való igaz, hogy ezek nem olyanok, mint a miénk. Hozzánk a nézők vendégségbe érkeznek, és ilyen fogadtatásban is részesülnek. Pezsgővel várjuk őket, anyósom pedig ilyenkor nyolcvan emberre főz, hiszen minden előadást fogadás is követ. Ezenkívül minden produkcióra dress-code-ot is hirdetünk: mindig az adott előadáshoz illőt. Ehhez hasonló lakásszínházról még mi sem hallottunk.

A yoUDay-nek ugyan már vége, de állandó munkát ad nektek a ZeneTheatrum működtetése, a musical rendezés és az előadásokban való szereplés, a színi tanodában való oktatás, lakásszínházi produkciók szervezése és minden, ami ezzel jár... Muszáj megkérdeznem: hogyan jut minderre energiátok? Nétán egy egész stáb áll ezek mögött az intézmények mö-

gött?

Végh Veronika: Csak mi ketten vagyunk, és napi tizenhat órában dolgozunk. Nyolc órát alszunk, de azon kívül minden ébren töltött percünket munkával töltjük. Nekünk a színház nemcsak a munkánk, hanem a szenvedélyünk is, a hobbink is, ráadásul ez egy családi tevékenység, amelyben a gyerekeink is benne vannak...

Csáki Szabolcs: S persze az is hozzátartozik a dologhoz, hogy mi mindketten maximalisták vagyunk, és mindig a kihívásokat keressük. Ez is összeköt bennünket, és másképp ez nem működne.

Gyepkutatással a természetvédelem szolgálatában

Valkó Orsolya az első ökológus, aki elnyerte a L'Oréal-UNESCO A Nőkért és Tudományért ösztöndíját. Kutatásaiért megkapta az MTA Akadémiai Ifjúsági Díját, valamint a Nők a Tudományban Kiválósági Díjat, publikációi nemzetközi szinten is elismertek. A Debreceni Egyetem Ökológiai Tanszékének adjunktusa szerint az a legfontosabb, hogy tudományos tevékenységével a természet értékeinek megőrzését segíthesse.

■ TAKÁCS PÉTER LEVENTE

Valkó Orsolya gyermekkorától szereti a természetet, biológiából általános iskolában és gimnáziumban is lelkes, motiváló tanárai voltak, akik élménydús iskolai kirándulásokon keresztül szeretették meg vele a tantárgyat. Így nem volt kérdés, hogy milyen pályát válasszon magának.

– Már általános iskola 4. osztályában konkrétan tudtam, hogy ökológus akarok lenni, a gimnáziumban pedig már azt is, hogy Debrecenben szeretnék továbbtanulni. Bár Budapesten éltünk, de mindenképpen a Debreceni Egyetemre akartam jönni, ugyanis nagyon jó híre volt az ökológus képzésnek. Hamar kiderült, hogy leginkább ez a terület érdekel, ugyanis a tanulmányi versenyeken, iskolai táborokban, a nemzeti parkoknál legtöbbször ökológusokkal találkoztam, és ők sok ér-

dekeséget meséltek erről a szakmáról. Vonzott a szerteágazó tematikája, a sok terepmunka, az, hogy gyakorlati problémákra nyújtanak megoldást, illetve, hogy sokat tehetek a környezetemért. Fontos volt, hogy a munkám a természeti értékeink megőrzését szolgálhatja. A legtöbb ember nem is tudja, hogy milyen ütemben pusztul a természeti környezetünk, s egyre nehezebb ez ellen bármit is tenni. De bízom benne, hogy a kutatási tevékenységünk – hacsak lokálisan is – hozzájárulhat a természet megóvásához. Éppen ezért vizsgálom, hogy miként hat az emberi tevékenység a minket körülvevő ökoszisztémákra. Bár ez egy nagyon általánosnak hangzó kérdés, mégis csak a felszínét kapargatjuk. Számos olyan jelenség, tevékenység van, amivel – bár nem is gondolnánk – jelentős hatást gyakorlunk a környezetünkre – világít rá a fiatal kutató.

A sikeres debreceni diplomaszerezést követően Valkó Orsolya bekapcsolódott a PhD-képzésbe, ahol folytatta a gyepekhez kapcsolódó kutatásait, melyeket már egyetemistaként elkezdett.

– Magyarországon a gyepek a legérdekesebb élőhelyek. Erdeink többségének természetességét már olyan mértékben megváltoztatta az erdőgazdálkodás, hogy egyre nehezebb az őshonos élőközösségeket vizsgálni bennük. Ezzel szemben a gyepek sok esetben természetesebb állapotban maradtak fent, nagyon változatosak, ráadásul könnyebb is vizsgálni őket, mint az erdőket, hiszen a gyepeknél minden gyorsabban történik, így kutatóként végig lehet követni egy hosszabb folyamatot is. A hazai gyepeknek az európai természetvédelemben is meghatározó jelentőségük van, mivel vannak olyan gyeptípusok, amelyek szinte kizárólag nálunk fordulnak

elő. Európában a szikesek tekinthetők az igazi nagykiterjedésű, természetszerű állapotban megmaradt élőhelyek utolsó képviselőinek. A szikes gyepek európai állományának 98 százaléka nálunk van, ezek az eurázsiai sztyeppnek a legnyugatibb részei. Csak a Hortobágyon például nagyobb gyepes területek vannak, mint Nyugat-Európa egyes országaiban összesen. A szikes élőhelyek sajátossága, hogy néhány centiméteres szintkülönbség is befolyásolja a talaj só- és víztartalmát, emiatt teljesen más növények élnek rajta. Ez az élőhelyi heterogenitás számos alapvető ökológiai alapkérdés vizsgálatára nyújt lehetőséget – hangsúlyozza az Ökológiai Tanszék adjunktusa.

Fontos mérföldkő volt Valkó Orsolya pályáján, amikor 2014-ben megkapta a L'Oréal-UNESCO A Nőkért és Tudományért ösztöndíjat a füves gyepek egyensúlyának helyreállításáért.

– Nagyon meglepődtem, hiszen ökológus korábban sohasem kapta meg ezt a díjat. Az elismerés nyomán számos interjú készítették velem, ezek révén sikerült felhívni a figyelmet erre a problémára. Többször is előfordult, hogy gazdálkodók kerestek meg és kértek tanácsot a földterületeikhez kapcsolódó kérdések

miatt. A hazai gazdák körében egyébként nagyon vegyes a kép, egy részük szeretné növelni a biodiverzitást, míg más részüket nem igazán foglalkoztatja a téma. Törekszünk rá, hogy minél inkább érdekeltté tegyük a gazdálkodókat a biodiverzitás megőrzésében, hiszen hosszabb távon a kártevők elleni védekezéstől a talaj megővéséig minden téren jobban járnak, ha kevésbé intenzíven használnak egy területet – magyarázza a szakember.

2017-ben a gyepgazdálkodás területén elért kimagasló eredményeivel érdemelte ki a Nők a Tudományban Kiválósági Díjat, aminek odaítéléséről a Nők a Tudományban Egyesület és a Magyar Tudományos Akadémia által felállított tudományos szakmai bizottság döntött.

– Az ökológusok között, főleg a fiatalabb

korosztályban ma már egyre több a nő. A munka jellege miatt – például egy hosszú kísérlet, vagy egy hónapokig tartó csíráztatás rengeteg előkészületet, nagy precizitást és türelmet igényel – népszerűbb a hölgyek körében, mint a férfiak között. Ugyanakkor egy bizonyos szint felett mégis kevés a nő a biológiai tudományos berkekben, s ezzel a díjjal részben ezekre a tendenciákra lehet felhívni a figyelmet – jegyezte meg Valkó Orsolya.

A gyeprekonstrukciós kutatások után a gyepek kontrollált égetésének európai alkalmazási lehetőségeit és korlátait vizsgálta az ökológus. A Magyar Tudományos Akadémia Természettudományi Kutatóközpontja (MTA TTK) és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) közös pályázatán győztes publikáció nem sokkal

...Az ember akár véletlenül, vagy szándékosan is, de közrejátszhat egy-egy faj túlélésében...

később a Német-Osziptrák-Svájci Ökológiai Társaság elismerését is begyűjtötte. Az Ecology Across Borders konferencián adták át a Gesellschaft für Ökologie díját a Basic and Applied Ecology című folyóiratban legtöbbet idézett review cikk kategóriában. Majd az Akadémiai Ifjúsági Díjat, az MTA kutatóközpontjaiban és kutatócsoportjaiban dolgozó 35 év alatti tudósok elismerését is megkapta a kutatásért.

– Az észak-amerikai területeken sokkal meghatározóbb szerepet játszik a tűz a mindennapos természetvédelemben, nem tartják egy feltétlenül rossz dolognak, hanem megfelelő módon használják. Európában viszont már kiveszőben van az ilyen jellegű hagyományos alkalmazása. Sokkal inkább félünk a tűztől – nyilván a nagyobb népsűrűség miatt –, s kevésbé tekintünk

rá a gazdálkodást segítő eszközként. A publikációmban arra próbáltunk rávilágítani, hogy a korábbi európai kísérletek során nem megfelelő módszerekkel égettek, mi azonban észak-amerikai példákkal mutattuk be, miként is lehetne rendkívül hasznos módon bevonni a gazdálkodásba, hogy a gyepgazdálkodás hatékonyságát, sőt akár a biodiverzitást is növelje – fejtette ki az ökológus.

A gyepek helyreállítása és a megfelelő gazdálkodási technológiák után Valkó Orsolya a jövő felé fordult. Legutóbbi kutatásában már azt vizsgálta, hogy milyen hatással van az emberi tevékenység a növények terjedésére világszerte.

– Továbbra is fontosnak tartom a rekonstrukciós kutatásokat. Azonban számomra szakmailag még izgalmasabb kihívást jelentenek a terjedésbiológiai vizsgálatok, ezért fordultam inkább egy jövőbe mutató kutatási terület felé, ami az emberi tényező szerepét vizsgálja egy-egy növényfaj elterjedésében. A magoknak nagyon fontos szerepük van abban, hogy hova tud eljutni egy növényfaj, mivel sok esetben a mag az egyedüli növényi rész, ami távolabb tud kerülni az anyanövénytől. Ez a klímaváltozástól a természetvédel-

men át a növénytermesztésig egy meghatározó téma. A Föld népessége egyre nő, az emberek egyre gyakrabban, egyre messzebbre utaznak – ezek a tényezők olyan hatással vannak a környezetünkre, amire egyébként nem is gondolnánk. Például ott vannak a különböző inváziós fajok, amelyek megjelentek hazánkban is a magok terjedésével. Persze, ez nemcsak negatív lehet. Mi magunk is észrevettük, hogy a terepmunkáinkról visszatérve szikes gyepi fajokat „hoztunk be” az egyetemi campusra, s ezek megtelepedtek azokon a részeken, ahol nap mint nap eljárunk. Ez a jelenség különösen fontos lehet olyan esetekben, amikor veszélyeztetett fajokat kell megmenteni a már erősen lecsökkent élőhelyükről. Az ember akár véletlenül, vagy szándékosan is, de közrejátszhat egy-egy faj túlélésében.

Az íróasztaltól a cukrászműhelyig

Emberközpontú gondolkodása készítette a szociális pályára, és ez hajtja őt akkor is, amikor épp civil szervezetet menedzsel vagy sütitet süt. Tóth Ibolya szociológus, egyesületi elnök, cukrász és a Tenger Cake Desszertsuli alapítója.

■ FÖLDVÁRY LÁSZLÓ

Debreceni születésű. Sokan messzire mennek tanulni kalandvágyból, hogy kipróbálják magukat a nagyvilágban. Miért pont Debrecent választotta a továbbtanulásra?

Első diplomámat Nyíregyházán, az egykori Debreceni Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Karán szereztem szociális munkás szakon. Tanulmányaim alatt kezdtem el érdeklődni a szociológia

iránt, így amikor Debrecenben kezdtem el dolgozni egy alapítványnál, logikusnak tűnt, hogy a Debreceni Egyetemen hallgassak szociológiát. Azóta minden kapcsolatomban ideköt: a család, a házasság és a barátok is.

Hogyan lett a szociális munkásból szociológus?

Mindig is szociális munkás akartam lenni, de nagyon sok szociológia tárgyunk volt. A szociális munka mindig az egyénre, annak problémáira koncentrált, míg a szociológia azt vizsgálja, hogy ezeket társadalmi szinten mi okozhatja. A két szakma nagyon jól kiegészíti egymást, azóta is ennek a két tudományterületnek a határán munkálkodom. A csapat, akikkel már régóta együtt dolgozom, hátrányos helyzetű embereken próbál segíteni. Ezt a feladatot társadalmi vállalkozás keretében végzem. Küldetésünk a munkahelyteremtés, foglalkoztatás, a munkaerőpiacra való segítség, melynek ez a csúcsa: nemcsak megtanítani az embereknek, hogy hogyan kellene a munkaerőpiacra bejutni, hanem effektíve munkahelyet teremteni nekik, a társadalmi vállalkozás pedig ennek kitűnő terepe. Az én szerepem ebben a folyamatban a me-

nedzselés, a pályázatírás, forrás előteremtése, új ötletek kitalálása.

A hátrányos helyzetű emberek segítése mellett a cukrászat is belépett az életébe, mint nagy szerelem. Hogyan lett a hobbiból vállalkozás?

Magam is sokat gondolkodom rajta. Mindig is szerettem cukrászkodni, de sokáig nem gondoltam arra, hogy ezzel komolyabban foglalkozzak. Már 8-9 éves koromban is szívesen segítettem a sütikészítésénél. 2016-ban sajátítottam el a szakma fortélyait, addig nem gondoltam arra, hogy hivatásszerűen foglalkozzak a cukrászattal. De nagyon jó érzés, hogy a családomon és a barátaimon kívül másoknak is készíthetek finomságokat. Ahogy korábban is említettem a társadalmi vállalkozás közel áll hozzám, amihez jó keretet biztosít a Frekvencia Egyesület, ahol dolgozom. Azon kezdtem el gondolkodni, hogy ha nekem kellene valamilyen vállalkozást csinálni, mi lenne az, ami nekem tetszene. A cukrászat volt az első ötletem, mivel azt gondoltam, hogy azt nemcsak lelkesen, hanem jól és eredményesen is tudnám csinálni.

Jelenleg hányan dolgoznak a vállalkozásban?

A több mint tíz éve összetartó közösségben van pénzügyi vezető, kreatív segítő, de az effektív fizikai munkát hárman kezdtük, most ketten végezzük.

Miért pont „Tenger Cake”?

Sok név eszünkbe jutott, de nagyon sok a blog, a cukrászda, illetve az ezzel foglalkozó vállalkozás, melyek a hangzatos neveket lefoglalták, így nem voltunk könnyű helyzetben. Mindenképpen olyan márkanévet szerettünk volna, ami egyedi, jól hangzik és az emberek emlékezni fognak rá. Nincs különösebb oka annak, hogy ezt a nevet választottuk. Egy nap mentem az utcán és beugrott ez a név. Addig ízlelgettük, míg annyira megszerettük, hogy végül emellett döntöttünk.

Egyre több helyről lehet hallani a Tenger Cake-ről. Hogyan sikerül elérni, hogy a népszerűség egyre nagyobb legyen?

A mai korban elengedhetetlen a Facebook-on való aktív jelenlét, jelenleg kb. 270 követőnk van. Törekszünk arra, hogy minél több rendezvényen bemutatkozzunk – így találkozhattak velünk az érdeklődők a CSAK Design Vásáron is, de sokan el látogatnak hozzánk a műhelybe is, ugyanis július óta havonta hét-nyolc cukrász kurzust szervezünk. Azt tapasztaljuk, hogy az emberek nagyon szeretik, hogy kics csoportos formában tanulják meg az alapokat, s azokat beépítik a mindennapi gyakorlatba. Nagyon jó érzés, amikor visszatérő vendégeket köszönthetünk.

Említette, hogy megjelentek a III. CSAK Design Vásáron is, ami a Debreceni Egyetem Főépületének Díszudvarán volt. Hogyan jött ez a lehetőség?

Teljesen véletlenül. Tavaly még nem volt meg a helyünk, de már elkezdtünk azon dolgozni, hogy népszerűsítsük a vállalkozást. Személyes kapcsolatok révén megkerestem pár olyan alkotót, akiről tudtam, hogy csinálnak ilyen típusú rendezvényeket, karácsonyi vásárt. Így lett lehetőségünk arra, hogy a CSAK Design Vásáron tartunk egy workshopot. A cukorvirág készítő workshopon sok érdeklődő vett részt, ahol cukormasszából többek közt dekoratív virágokat lehetett csinálni, ami a végén porcelán keménységűre száradt. Ezt a gyerekek is

imádják, de a felnőttek egy része is szívesen dolgozik ezzel a masszával.

A környezete, családja mennyire támogatta a vállalkozást?

A férjem nagyon. Ő egyébként coach-ként dolgozik, úgyhogy az ő gondolkodásában benne van, hogy lépni kell előre, és ha valaki akar valamit, azt támogatni kell, de egyébként is támogató attitűdje van. A családomban volt, aki azt gondolta, hogy egy kicsit elment az eszem, hiszen a kényelmes irodai munkát lecseréltem a fizikai munkára, de végül elfogadták a döntésem.

A férjével az egyetemen ismerkedett meg?

Nem, az egyetemtől és a munkánktól tel-

jesen függetlenül ismerkedtünk meg. Ő szociálpolitikát tanult itt az egyetemen, de mégsem a szakmában találkoztunk, pedig biztosan lett volna rá alkalom.

Kicsit személyesebb kérdés: mi a kedvenc sütije?

Jelenleg a kedvenc sütim a macaron. Egyébként is kísérletezgettem macaron készítéssel, aztán meghirdettünk erre egy kurzust, de nem gondoltam, hogy ennyire népszerű lesz. Az emberek nagyon szeretik, rengetegen jönnek, a kurzusok között tulajdonképpen ez a zászlóshajónk. Ez a süti áll hozzám legközelebb, mert szép és jól variálható, méltán népszerű desszert.

Van-e szabadideje?

Van, de szabadidőmben is ezt csinálom. A minap nagyon fáradtan mentem haza, de gondoltam egyet, elkezdtem recepteket nézegetni. Tulajdonképpen már évek óta minden gondolatom e körül forog. Ha nem itt vagyok és ezt csinálom, akkor az interneten olvasom, hogy mások mit csinálnak.

Mik a jövőbeli tervei?

Az egyesülettel mindenképpen szeretnénk továbbfejlődni. Mindannyian, akikkel megálmodtuk a Frekvencia Egyesületet egy másik egyesületben dolgoztunk. Az egyesületet azért hoztuk létre, hogy legyen lehetőségünk ambícióinkat, vágyainkat kiélni. Volt a munkahelyünk és mellette egy olyan szervezeti forma, amin keresztül az ötleteinket meg tudtuk valósítani. Ez olyannyira jól sikerült, hogy elkezdett növekedni, kicsit önálló életre kelt, s mára ez lett a fő megélhetési forrásunk. E mögött rengeteg munka van, és szeretném, ha ez a sok befektetett energia nem veszne el, hanem fennmaradva még több embernek adna munkalehetőséget és megtartaná azokat, akik most benne dolgoznak. A vállalkozásban bővíteni szeretnénk a profilt, hogy minél sikeresebb legyen. Amit most csinálunk nagyon jó, de hosszútávon ez kevés a stabilitáshoz, az életképes fennmaradáshoz. Jövőre szeretnénk egy cukrászműhelyt kialakítani és még több embert foglalkoztatni.

A DEJa vu Alumni Magazin végzősök is megkapják. Mit üzenne, milyen tanácsot adna a mostani végzősöknek?

Jó kérdés. Az embernek, amikor végez vagy már közeledik a végzéshez, nagyjából vannak tervei, hogy mivel szeretne foglalkozni. Szerintem az életben általában – az esetek többségében – nem úgy történnek a dolgok, ahogyan elhatározzuk. Ha lehet üzenetet megfogalmazni, akkor az az, hogy nagyszerű dolog, hogy nem minden úgy történik, ahogy eltervezük, mert így rengeteg olyan lehetőség adódik, amire az ember sosem gondol vagy eszébe sem jutott volna korábban. Találkozik az ember valakivel, éri valami új élmény, impulzus és hirtelen teljesen más irányt vesz az élete. Ez szerintem jó dolog, mert ettől lesz izgalmas és színes az élet.

Ismerőseim közül az egyik legsokoldalúbb ember Burgony Lilla. A tanulmányai mellett NB II-ben sakkozott, részt vett a HÖÖK Mentorprogramban, alapító tagja volt a Láthatatlan Egyetem debreceni képzés csoportjának, modellként és dűlaként is találkozhatunk a nevével, igazi kozmopolita életet él.

Az ezerarcú pszichológus

■ FÖLDVÁRY LÁSZLÓ

Nyíregyházáról származol. Miért a Debreceni Egyetemet választottad?

Mindenképpen pszichológiát szerettem volna tanulni, de ez a szak csak Budapesten, Pécsen, Szegeden és Debrecenben van az országban. Ezek közül Pécs és Szeged a távolság miatt kiesett, a főváros nem vonzott egyáltalán, Debrecenben viszont sok barátom élt, ismertem, szerettem a várost, és egyszerre volt közel és távol az otthonától.

A Facebook-oldaladat végig nézve egy nagyon sokoldalú embernek ismertelek meg. Gondolom, hogy ez már az egyetemi évek alatt sem volt másképp. A tanulmányaid mellett milyen programokba kapcsolódtál be?

Ahogy jöttek sorra a lehetőségek, úgy kapcsolódtam be különböző egyesületek, kezdeményezések tevékenységeibe – a DEAC sakkcsapata még a gólyatábor előtt megkeresett, hogy lenne-e kedvem náluk folytatni a sakkozást NB II-ben, az AEGEE (Európai Hallgatók Fóruma) a nemzetközi vonatkozásai és a nyári egyetemek miatt tetszett meg, a HÖÖK Mentorprogram a céljai miatt volt nagyon szimpatikus. A Láthatatlan Egyetemen először tréningrésztvevőként találkoztam egy időgazdálkodás képzés keretei között, ezután vontak be a munkába képzőként és alapítottuk meg a debreceni képzéscsoportot, amiről nagyon kedves emlékeket őrzök. Aztán a mesterképzés alatt a szakmai kihívásokra fókuszáltam jobban, nagyon motivált, hogy

milyen fantasztikus tanároktól tanulhatunk és végre lehetőség nyílt a kutatás és gyógyítás terén is tapasztalatot szerezni a debreceni klinikán. Nagyon sokat köszönhetek a Debreceni Egyetemen, nagyszerű választás volt!

A mi ismeretségünk a sakkozáshoz kapcsolódik, de tudom rólad, hogy egy ideig modellkedtél is. Hogyan kezdődött a pályafutásod?

A „pályafutásom” inkább szárnypróbálgatás volt, de hamar rájöttem, hogy idegen nekem ez a világ, kényelmetlenül éreztem magam a fényképezőgép előtt. A fotózás viszont egyre jobban érdekel, annak is a spontán, természetes, életképeket megörökítő vonala.

Gyermekkorodtól kezdve életed része volt a tánc, a balett. Ez megmaradt mind a mai napig?

A balettet óvodásként kezdtem, a középiskolában az art jazz felé nyitottam, most pedig a jóga van főszerepben. Mivel abban nőttek fel, hogy rendszeresen mozogok és feszegetem a határaitam fizikálisan, hamar megérzem, ha valami miatt elmarad a testmozgás huzamosabb ideig. Más az energiaszintem, a frusztráció-toleranciám, az alvási igényem, a koncentrációs készségem, még a lelki egyensúlyomra is jobban oda kell olyankor figyelni. Felnőttként nehezebb ugyan időt találni a testmozgásra, de az egyik legjobb időbefektetésnek gondolom.

Mi a helyzet a sakkal?

Sakkozni már csak a telefonomon szoktam

feszültség-levezetésként, egyfajta relaxációs hatása van a fókuszált figyelemnek. Néha azért hiányzik, hogy nagyképű, jellemzően középkorú, hímsoviniszta fickókat módszeresen elgyepáljak a táblán – azt a típust, aki horkantva, a csapattársakkal összeszekacsintva, lesajnálóan ül le játszani egy tizenéves lánnyal szemben –, de bízom benne, hogy a mostani fiatal lányok hasonlóan vagy jobban képviselik a nőket és ifjakat a versenyeken.

Egyetemi éveid alatt tudatosan építetted a karrieredet?

Nem gondolom, hogy igazán tudatosan választottam volna meg a tevékenységeimet, inkább afelé mentem mindig, ami érdekelt, amit izgalmasnak találtam, amiben örömet leltem, és bíztam benne, hogy majd valami jó sül ki a dologból. Ezt ma is így csinálom, és sok stressztől megkímél.

A mesterdiploma megszerzése után rögtön a Dublin Business School (DBS) következett?

Korántsem. A kettő között eltelt három év, éltem három országban, dolgoztam különböző szakmákban, bejártam Délkelet-Ázsiát, sőt, idén tavasszal majdnem haza is költöztem, hogy pszichológusként dolgozhassak. Végül a DBS lett a válasz arra a kérdésre, hogy hogyan tarthatom meg a szakmai identitásomat itt Írországban.

Nagyon sok helyen jártál, tanultál, dolgoztál külföldön. Kozmopolitának tartod magad? Mondanál ezekről a tapasztalataidról valamit?

Nem szoktam ezt a kifejezést használni, de tulajdonképpen igen. Orosz anya és magyar apa lányaként, tizenegynéhány nemzet felmenőivel sosem éreztem helyhez kötve magam, a világ mindig nagynak, izgalmasnak és nyitottnak tűnt. Szerencsés voltam abban a tekintetben, hogy a szüleimnek is természetes volt, hogy gyerekként versenyekre jártam országszerte, az egyetemi évek alatt nyaranta különböző országokba hívtak a kalandvágy, hogy aupair legyek, vagy táboroztassak, vagy felkötöttem az útilaput és elindultam stoppolni és couchsurfingelni mindenfelé. Más kultúrák megismerése a helyieken keresztül szerintem a legjobb módja az utazásnak és az önismeretnek.

Több nyelven beszélsz, sőt, ha jól tudom, több nyelvvizsgád is van. Melyik volt előbb, az idegen nyelvek iránti szeretet vagy a világljárás kedv?

Ez csalóka, igazából csak magyarul és angolul beszélek folyékonyan, a többi nyelvel csak mókázok. Az angol valamiért ráragadt szerencsére, és elképesztő mértékben járult hozzá ahhoz, hogy barátokat szerezzek a világ minden sarkából, hogy utazhassak sokfelé, hogy fenntarthassam magam az egyetemi évek alatt, hogy különböző dolgokat tanulhassak, különböző munkákat megkaphassak, és a párommal is az angol a közös nyelvünk. Egész más ember lennék ma a nyelvtudás nélkül.

Jelenleg is Írországból, Dublinban élsz. 2016-ban elvégeztél egy dúlaképző tanfolyamot, s azóta is ezzel foglalkozol. Mi vezetett erre, hogyan jött ez az elképzelés?

Mindig nagyon szerettem gyerekekkel foglalkozni, könnyen megtalálom a közös hangot velük és lenyűgöznek minden életkorban, a szülés, a születés csodája pedig egy egyetemi beadandóra való készüléskor került képbe: rabul ejtett az élettudományi könyvtár egyik polca. Onnantól nem volt megállás, folyton erről olvastam. Szerencsére Dublinba költözve volt lehetőségem az egyik legnagyobb nemzetközi dúla-egyesület képzésén részt venni, de a gyakorlatban inkább csak idén tudtam dúlaként dolgozni, mert teljes munkaidős állásból az ember nem tud szülésekhez rohanni, ha megcsörren a telefon. Most is dolgozom ugyan félállásban fejlesztő-pedagógusként egy autista gyerekeknek fenntartott óvodában, de a délutánok és esték így szabadok a gyermekágyas dúla klienseim számára, és ha minden jól megy, a szüléstámogatást is meg fogom tudni oldani jövőre.

A következő 10 vagy 20 évre milyen elképzeléseid vannak? Mik a távlati terveid?

Az elképzeléseim az egyensúly körül forognak sok szempontból. Vannak szakmai és magánéleti terveim és álmaim, mindig több képzelemmel, hobbiival, utazással szemezgek, mint ami beleférhet az időmbe, de a legfontosabb, hogy mindig tudatosan jelen legyek a saját életemben és megélejem azt, ami történik. Ezt még tanulom, az önismereti terápia felbecsülhetetlen.

Sokoldalú egyéniség vagy. Volt, van, akit példaképednek tekintesz, vagy akitől a legtöbbet tanultál?

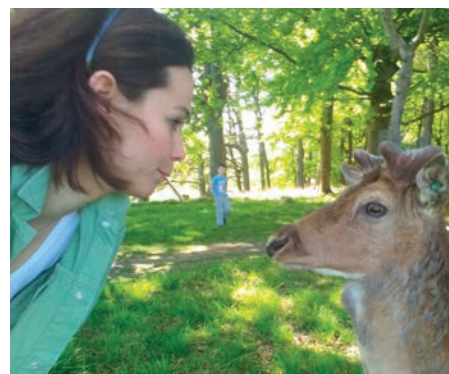
Nem tudnék egy embert kiemelni, sosem voltam egy rajongó alkat, viszont nagyon szeretek azzal a beállítódással beszélgetni bárkivel, hogy mi az, amit tőle elleshetek. Remek tapasztalataim vannak ilyen téren háromévesektől kezdve a chicago-i hajléktalanokon át filippínó halászközig.

Ha van szabadidőd, mivel töltöd szívesen? Van-e hobbid?

Szeretek a természetben barangolni, a Phoenix parkban szarvasokkal bandázni, otthon jó könyvekkel és finom teával bekuckózni, barátokkal társasozni, órán vagy spontán táncolni, bénán, de hangosan énekelni, szörfözéskor vizet prüszkölni, borászatokat látogatni, jókat főzni, festegetni, zöldeket nevelgetni, babákat babusgatni, délután nagyokat horpasztani. Amikor hazalátogatok Magyarországra, szeretek a családdal és a barátokkal ejtőzni, finom hazai ézkek csordulásig megtelni, úton-útfélen finom borokat találni, az út jobb oldalán vezetni, szalonját sütni, régi emlékeket feleleveníteni, éjjel az üres utcákon hazasétálni.

Mit tanácsolsz az egyetemistáknak, hogyan tölthetik el hasznosan az egyetemi éveiket, gondolva a jövőre?

Talán, hogy igyekezzenek egy kicsivel többet tenni az elvártnál, ne fókuszáljanak csupán egyetlen dologra, és járjanak nyitott szemmel. Nagyon sok érdekes lehetőség van mindenfelé, és sokszor csak kérdezni vagy kérni kell, az emberek szívesen segítenek. Nagyon fontos az egészségmegőrzés is, érdemes elkezdni kiépíteni olyan szokásokat, különösen a testmozgás terén, amik helyrehozzák majd az egyetemi évek okozta károkat. A helyes étkezést hiába mondanám, én is otthonról hozott házi kosztot és egyszerű szendvicseken éltem, viszont az önismereti terápiát feltenném a listára (és miért ne kérnél diák-kedvezményt, akkor is, ha nincs?). Kevesebbet telefonozni, többet mások szemébe nézni. Utazni, beszélgetni, elfogadni.

A hagyomány szolgálatában

Komoly tekintet, méltóságteljes mozdulatok, karizmatikus fellépés - számtalanszor láthattuk, mégsem ismerhetjük az ünnepségekre elsőként belépő, taláros férfit. „Partnerét” azonban senkinek sem kell bemutatni: használati tárgy, jelkép és érték. Így foglalható össze múltja és jelene a Debreceni Egyetem szimbólumának, a gerundiumnak.

Az eredetileg tűzoltó szerszámként funkcionáló eszköz a Református Kollégium alapításától, 1538 óta kapcsolódik a debreceni diákság történetéhez. „Botosnak” lenni kiváltság és rang volt, hiszen a város védelménél nemesebb feladatot aligha lehetett elképzelni.

Az évszázadok során kezdeti szerepköre megváltozott, hétköznapi tárgyból ékszer, a város felsőoktatásának kifejezője lett. Az egyetemi, illetve a - jelenleg 14 - kari gerundium díszes kiegészítőjévé vált az intézmény tanévnyitóinak, diplomaosztó és doktoravató rendezvényeinek. Ugyanakkor a régi időkhöz hasonlóan ma is csak a kiemelkedő képességű hallgatók vehetik kezükbe. Közöttük is az egyik legtapasztaltabb Fehér Sándor, aki a diploma után is hivatásként tekint az értékek továbbvitelére.

■ PÁJER SZABOLCS

Milyen körülmények között találkoztál először a gerundiummal, mint az egyetem jelképével?

2011-ben nyertem felvételt a Debreceni Egyetem Népegészségügyi Karára, így abban az évben én is ott lehettem az egyetemi tanévnyitó ünnepségen. Itt láthattam először a gerundiumot, és habár csak távolról szemlélhettem, mégis nagy érdeklődéssel figyeltem a taláros fiatalok bevonulását és kiegészítőjét. Számomra 2014-ben jött el a

nagy lehetőség, amikor a Debreceni Egyetem Tehetséggondozó Programján keresztül egy felhívás érkezett hozzám, melyben gerundiumost kerestek. A jelentkezőtől elvárták, hogy kommunikatív legyen és jó kiállású megjelenéssel rendelkezzen. Legnagyobb öröömre sikerrel jártam, így a közelgő jubileumi évnyitón már én is aktívan közreműködhettem ezen a nem mindennapi eseményen.

Hogy emlékszel vissza erre?

Nemcsak nekem, hanem az intézmény szá-

mára is jeles alkalom volt, hiszen az első tanév századik évfordulóját ünnepeltük a Református Nagytemplomban. Már ez is önmagában nagy izgalomra adott okot, a prominens személyek – köztük a miniszterelnök – megjelenése pedig csak még inkább erősített ezen. Külön büszkeséggel töltött el, hogy első alkalommal tanulmányi egységem, a Népegészségügyi Kar gerundiumával vonulhattam 14 társam között. Amikor felcsendült a fanfár, akkor tapasztalhattam meg először, milyen csodálatos érzés ezt a tárgyat kézben tartani, átélni az

egyetem több száz éves múltját és egyúttal részévé is válni történelmének.

A múltban a város, illetve a lakosság védelmét látták el ezek a tárgyak és használóiok. Mit jelenthet e kettő együtt a mai debrecenieknek?

Változnak az idők, ezzel pedig a felhasználási terület is módosult. Egy valami azonban a jelenben is megmaradt a gerundiumban és felhasználójában: továbbra is az értékek védelmét szimbolizálják. Míg régen ez egyfajta kármegelőzést, az egyes fizikai tárgyak mentését jelentette, napjainkban már inkább a szellemi értelemben vett kincsek megőrzését, illetve azok továbbadását jelképezi a későbbi generációk számára.

Elmerengsz néha a nagy elődökön?

Sokszor. Egyrészt tényleg hatalmas kiváltság ez a feladat, ugyanakkor legalább ekkora felelősség is van rajtunk, hogy méltóak legyünk a hajdaniakhoz. Hálával és tisztelettel tartozunk emléküknél, bátorságuk és kiállásuk mindannyiunknak példaértékű. Mindezek nyugtatólag kell, hogy hassanak a jelen gerundiumosaira, még ha az első alkalmak adta feszültség és lámpaláz próbálja is ezt elhomályosítani.

Idővel akkor mérséklődik a kezdeti izgatottság?

Természetesen. Az elején még volt bennem is egy kis félsz, aztán amint egyre több alkalommal jelentem meg különböző típusú rendezvényeken, egyre magabiztosabbá váltam. A hatalmas tömegek előtt történő fellépések olyan önbizalmat képesek adni, mely később már nagyobb biztonságérzetet nyújt. Habár egyfajta rutinról is beszélhetünk már, mindig adrenalinral tölt el, mikor a gerundiummal vonulhatok.

Ilyen szempontból látsz különbséget az egyes rendezvények között?

Feltétlenül, mint oly sok mindenből, ebből sincs két ugyanolyan. Egy diplomaosztóhoz képest egy tanévnyitó teljesen más, az évindító stadionshow-ról, a yoUDay-ról nem is beszélve. Előbbi esetben csak az adott kar hallgatói vehetik át az oklevelüket, így a hangulat is inkább meghittebb. Az évnyitón

ugyanakkor több tanulmányi egység hallgatói jelennek meg, számtalan külföldi diákkal kiegészülve. Pontosan ezért nagyobb izgalommal is várjuk, mivel ilyen típusú eseményt évente csak egyszer rendeznek meg. Fontos még megemlítenünk a doktoravatót, ahol ugyan kisebb létszámban képviseltetik magukat a végzősök, mégis nagyszerű látni az újonnan avatott doktorokat. Nagy kitüntetés részt venni ezeken az ünnepségeken, a gerundiumok pedig csak még emlékeztetesebbé teszik a csodálatos pillanatokat.

Említetted a yoUDay-t. Idén több mint 20 ezer ember előtt léptetek fel a Nagyerdei Stadionban.

„...hatalmas kiváltság ez a feladat, ugyanakkor legalább ekkora felelősség is...”

Így igaz. Óriási élmény, mintha egy rockkoncert kellős közepén állna az ember. Nem könnyű szavakba önteni, mi is játszódik le bennem ilyenkor. Talán a felemelő jelző írhatja le valamelyest, mit érzek, amikor bevonulunk és megállunk a színpadon a tömött lelátók előtt. Egyszerre vagyok izgatott és nyugodt, közben pedig hála és büszkeség tölt el legbelül. Fantasztikus, hogy az egyetem ilyen modern környezetben is megmutathatja magát, ennek pedig mi is szereplői lehetünk. A diákok leginkább ilyenkor szembesülhetnek azzal, hogy ezek a jelképek milyen fontosak az intézmény életében, illetve mekkora tiszteletet tud parancsolni a megjelenésük.

A gerundium ideális hordozója milyen ismertetőjegyekkel bírhat?

A külső tulajdonságok esetében meghatá-

rozó, hogy az adott személynek megfelelő fizikai adottságai legyenek, hiszen ezek a gerundiumok rendkívül nehezek, sok esetben több órán keresztül kell tartani őket, hosszan vonulni velük. Emellett kívánatos, hogy a jelképek majd két méteres magasságához viszonyítva ne legyen sokkal alacsonyabb hordozója sem. A belső kvalitások között mindenképpen az egyik legfontosabb, hogy „partnere” tisztelettel tudjon bánni a gerundiummal. Ez egy olyan jelkép, amelynek hosszú időre visszanyúló történelme van, ezért a legnagyobb alázattal kell fordulnunk felé. Nélküle nem is kezdődhet és nem is végződhet egyetemi rendezvény.

Amikor nem viselsz diáksapkát, mivel foglalkozol a hétköznapokban?

A népegészségügyi ellenőri alapszakos tanulmányaimat követően táplálkozástudományi mesterszakon diplomáztam. Jelenleg utóbbi végzettségemet hasznosítom, táplálkozási tanácsadóként dolgozom. A jövőbeni terveim között szerepel ennek folytatása, valamint az online táplálkozási tanácsadás és a fenntartható élelmiszerfogyasztás korszerűsítése. Mindazonáltal továbbra sem szeretném szögre akasztani a diáksapkát, ha lehetőségeim engedik, még több éven keresztül szeretném folytatni az ünnepségeken való

fellépést. Mindig nagy megtiszteltetés számomra, alumni hallgatóként pedig a gerundiumozás nyújtotta érzés napról napra erősíti kötődésemet az egyetemhez.

Ha van küldetésetek, mi lenne az?

Fontos, hogy példaként szolgálhassunk minden hallgató számára. Emlékeztetnünk kell őket arra, hogy a magas szintű kutatás mellett más formában is lehet őrizni intézményünk értékeit. A magyarországi felsőoktatás történetéből a Debreceni Egyetem vitathatatlanul kiemelkedik múltjával és sikereivel. Hagyományai közösségteremtő erővel bírnak, így kötelességünk ápolni ezeket. Debrecen mindig is arról volt híres, hogy egy nagyon összetartó közösség, az egyetem pedig folyamatosan megerősíti ezt, még a mai modern, rohanó világban is.

Fotóalbum a királylátogatásról

Igazi kincseket rejteget a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára. A több mint 6 milliós állomány csekélyke, ám annál becsesebb, mintegy 30 ezer darabos gyűjteményét, köztük Takács Vince fotográfus IV. Károly király 100 esztendővel ezelőtti debreceni látogatását megörökítő albumát, a ritkán látogatható Díszműtár őrzi.

■ BÉRES ZSUZSA

Ide már a bejutás is kalandos, hiszen rejtett lépcső vezet a hét lakat alatt őrzött kincsekhez, amelyek között igen értékes, az 1500-as, 1600-as években megjelent kötetek is találhatóak. A védett könyvek gyűjteményének gerincét a hungarika anyag képezi, de itt kaptak helyet a díszművek, kuriózumok, mini-könyvek, nyomtatásuk, vagy kötésük miatt ritka, értékes kiadványok is.

Hosszú évtizedeken keresztül ebben a gyűjteményben lappangott felfedezetlenül egy különleges, régi fekete-fehér fotókat tartalmazó díszes, bőrkötésű kiadvány is, a Királylátogatás Debreczenben 1918. október 23-án – Takács Vince fotográfus albuma című kötet.

A leltárkönyvekből nem derül ki, hogyan és mikor került az egyetemi könyvtár birtokába az album. A kötetbe ragasztott cédulán a raktári jelzet (Dh 230:2), ezenkívül csupán egy bélyegző lenyomata, a Magyar Ki-

rályi Tisza István Tudományegyetem felirat látható. Az első oldalon aranybetűs szöveg hirdeti: „Ő Felségeik IV. Károly király és Zita királyné legmagasabb látogatásuk alkalmából, Debreczen, 1918. okt. 23. Hódoló tisztelettel Takács Vincze fényképész”.

De ki volt a művész, aki a képeket készítette?

Az 1900-as évek elején több fotográfus is dolgozott Debreczenben. Letzter József, Némethi József, Ruzicska Gyula, Kozmann és Társa, valamint Takács Vince voltak a legmegbecsültebb fényképészek. Elsősorban portrékat készítettek, amely műfaj ebben az időben élte fénykorát. De néhányan, így a Nagytemplom melletti Telegdy-házban (Debreczen Egyház-tér 3.) lévő műtermet 1913-1923 között bérlő Takács Vince is készített eseményfotókat. Az ő munkájának köszönhetően maradt fenn a városba érkező IV. Károly király és Zita királyné látogatásának szinte valamennyi fontos mozzanata.

Városi és egyetemi előkelőségek jelenlétében, egész napos látogatása során az uralkodó és felesége avatta fel a Debreceni Magyar Királyi Tudományegyetemet 1918. október 23-án a klinikatelep teljesen elkészült és berendezett felvételi épületében. A király egyetemavatása egyben Magyarországon vállalt utolsó közszereplése volt. 1918. november 11-én Ausztriában, 13-án pedig eckartsauai nyilatkozatával Magyarországon is lemondott uralkodói jogairól. Ahogyan az egyetemi könyvtárban őrzött korabeli újságokból kiderült, a látogatás hetekkel az ünnepi esemény előtt lázban tartotta a debrecenieket. Október 23-án már a kora reggeli órákban hatalmas tömeg gyűlt össze az állomás környékén. Az udvari vonat 10 órakor érkezett. A pályaudvar épületéből kilépve az uralkodópárt a tér jobb oldalán dízsátor várta, amelyet fehér ruhás lányok csoportja, a lovasbandérium és a dalárdák koszorúja övezett, majd következett a polgármester köszöntője, amelyre válaszul az uralkodó elmondta: „...régí vágyam teljesül, midőn körükbe érkezhén Debrecen város és Hajdu vármegye közönségével közvetlenül érintkezhetem...”. Az üdvözléseket követően az uralkodói pár a város ötös fogatán a városházához hajtatott, ahol fogadták – többek között – az egyházak, a törvényhatóság, az állami tisztviselők és az egyetem küldöttségét.

20 fillér.
DEBRECEN, 1918. XXII. ÉVF. 258. SZÁM. SZERDA, OKTÓBER 23.

DEBRECZENI UJSÁG

Előzetes ár helyben és vidéken:
Egy hétre 3 korona. Helyre 15 korona.
Félévre 30 korona. Évesre 480 korona.
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Felolós szerkesztő és lapfőigazgató:
THAN GYULA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Kaszár-tér 3. sz. 1. és 2. emelet.
(Debrecen: Eötvös Takarékpénztár-épület.)
Egyes szám ára 2-4 fillér.

A királyi pár Debrecenben.

Felolós Királyunk.
Felolós Királynéink.
A magyar lélek bölcsességével, a magyar szív áldozatos, forró szeretetével áldozat és hősiesség Debrecen városában.
A magyar Állam és a magyar nép e ter-

De különösen közel érzi magát ma a magyar szabadság és függetlenség zászlóvivője volt. Ezeknek szelleme itt és a legjobban látható erővel. Felolós Király és Felolós Királyné! Ti felismartétek ezt a szellemet a helyi utatok, amely Debrecen-

magyar állam. Századokon át mi véltük saját vérünkkel a műveltség közönségét. A haladás eszméinek mi nyújtottunk oltalmat a keleti autokráziákkal szemben. A demokrácia elvei itt vér nélkül arattak diadalt s haladtak előre törvényes fejlődésben, zavartalanul. Fűszeri jogait minden-

Tenni akarás és rizikóvállalás – kulcs a sikeres karrierhez

A nyitott szemlélet és vállalkozói kedv elengedhetetlen az eredményes munkavállaláshoz, hiszen napjainkban már a multinacionális vállalatoknál sem a hagyományos életutakat járjuk be – vallja Ascsillán Endre, a GE Hungary Kft. alelnöke. Az egyetemmel szoros oktatási és kutatás-fejlesztési kapcsolatban álló digitális iparvállalat kapta idén a Debreceni Egyetem Alumni díját, ennek alkalmából beszélgettünk az alelnökkel az egyetemi képzésben vállalt szerepükről és a jövő munkavállalóit érintő kihívásokról.

■ TAKÁCS PÉTER LEVENTE

A Debreceni Egyetem 2017 tavaszán alapította a Műszaki-Informatikai Kabinetet az intézmény műszaki és informatikai képzéseinek fejlesztésére. A testület tagjai között helyet kapott a GE Hungary Kft. Ascsillán Endre alelnök révén, nyáron pedig stratégiai megállapodást kötött a multinacionális nagyvállalat és az intézmény. A közös munka sikerét mutatja, hogy ebben az évben tavasszal a Debreceni Egyetem adott otthont a GE Beszálítói Fórumának, amelyen több mint 50 vállalkozás vett részt, és bemutatták az egyetem új egységét, a műszaki képzések

fejlesztését támogató Mérnöki és Üzletfejlesztési Innovációs Intézetet. Az egyetemmel az oktatás, kutatás és fejlesztés területén együttműködő, az intézményi célok megvalósulását támogató vállalat kapta idén az Alumni díjat. Ascsillán Endre alelnök szerint az elismerés a közös munkába vetett hit és bizalom jele.

– Tavaly nyáron írtuk alá a stratégiai együttműködésről szóló megállapodást, ám ennek ellenére a közös munka első gyümölcsei máris beérették. Nagyon szeretnénk, hogy a hallgatók számára minél ismertebbé váljon vállalatunk, és lássák, hogy ma Magyarországon miként lehetnek a részesei egy nemzetközi vállalat

működésének. Remélhetőleg a jövőben még több végzős – legyen szó mérnökökről, pénzügyi, gazdasági, egészségügyi szakemberekről – választja vállalatunkat. Olyan korban élünk, amikor a technológiai fejlődés, az innováció nagyon komoly iramot diktál. Az egyetem magas szintű elméleti képzése mellett ma már a hallgatókban és az oktatókban is megfogalmazódik az igény a vállalati partnerek gyakorlati tapasztalatai iránt. Ezt a tudásátadást nem lehet elég korán elkezdni. Már az oktatás során, gyakorlatorientált módon meg kell ismertetni a tényleges napi kihívásokat azokkal, akik a jövőbeni munkájuk során ezekre a kérdésekre fog-

nak válaszokat adni – hangsúlyozta a GE Hungary Kft. alelnöke.

Ascsillán Endre szerint akár a digitalizáció, akár az ipar 4.0 területeiről beszélünk, a legfontosabb, amivel a hallgató találkozhat, az új technológiák és eljárások gyakorlati alkalmazása.

– Ez az oktatásnak az a része, amivel hiába ismerkedik meg az iskolapadban a tanulmányai során, hiába olvassa, tanulja, nem biztos, hogy érti, hogy annak az elemei miként épülnek be egy vállalat mindennapi munkafolyamataiba. Ha a gyártósor mellett áll, vagy egy fejlesztő mellől figyeli a folyamatokat, akkor azonnal képet kap, s megérti, miről is szól valójában az a munka. Manapság nagyon sok esetben nem a gyerekek választanak szakmát, amikor 14 évesen el kell dönteniük, hogy milyen középiskolai és egyetemi tanulmányokat folytatnak majd. Gyakorló szülőként nekem is nehéz megállapítanom bizonyos foglalkozásokról, hogy azok mit takarnak valójában. Nem egyértelmű, hogy mivel tölti a napjait az a mérnök, aki digitalizációs transzformációval, vagy éppen 3D-s nyomtatással foglalkozik. A korábbi évtizedekben nagyon sokáig családon belül öröklődtek a szakmák, a gyerekeknek ugyanis csak ezekre a foglalkozásokra volt rálátásuk. Egy színész-, egy orvos-, egy mérnökcsaládban felnőtt fiatal továbbvitte a szülő hivatását. A mai világban ez már nem ennyire jellemző. Ezért van szükség az egyetem és ipar összefogására, hogy a teoretikus tudást a gyakorlati tapasztalatokkal kiegészítve bemutassuk az akár napi szinten változó vállalati környezetet. Az intézménnyel közösen azonosítottuk, hogy a középiskolai szint jelenti a legjobb táptalajt, ahol még formálni tudjuk a fiatalok szemléletét. Ahhoz például, hogy növeljük a női mérnökök számát, olyan rendezvényekre van szükségünk, mint például a Lányok Napja, vagy amilyen tavaly a TechCsajok rendezvénysorozat volt a Debreceni Egyetemen – sorolta a példákat az alelnök.

A leendő munkavállalók kapcsán Ascsillán Endre elárulta: a nyitottság és a motivált hozzáállás a leglényegesebb kritérium.

– Nagyon fontos a vállalkozó kedv, hogy valaki érezze magában a motivációt, hogy csinálni akar valamit. Ha ez a tenni akarás egy megfelelően kalkulálható rizikóvállalással párosul, akkor abból remek vállalkozó lehet. De miért fontos ez egy nagyvállalat számára? Ma már nem a hagyományos életutakat járjuk be a multinacionális vállalatoknál sem. Projektek vannak, ezekhez

kapcsolódóan tudni kell, hogy milyen erőforrásaim állnak rendelkezésre, mi a végcélom, hova vezet, miért jó ez a vállalatnak, és hogyan fogom a következő lépéseket is ennek az érdekrendszernek alárendelve megtenni. Szemlélet tekintetében a nyitottság, a tanulni vágyás, a motivált hozzáállás a legfontosabb. Ezek azok az alapkritériumok, amelyek alapján valaki egy jó csapatba beilleszkedve eredményeket tud elérni – vallja a cégvezető.

A vállalat tevékenységének bemutatásában jelentős szerep hárulhat az idén létrehozott Mérnöki és Vállalkozásfejlesztési Innovációs Intézetre. Az új intézményi egység ugyanis arra hivatott, hogy megismertesse a hallgatókkal, illetve az egyetemi ökoszisztéma különböző szereplőivel, hogy mivel is foglalkoznak azok a vállalatok, akiknél a hallgatók a későbbiekben el szeretnék helyezkedni.

– Gyakorló szakemberek – energetikusok, jogászok, gyárigazgatók, mérnökök – foglalkoznak átfogó képet adni a nemzetközi trendekről és tendenciákról, hogy hol tart ma az ipari forradalom, mi történik egy gyárban, hogyan digitalizáljuk az egészségügyet, milyen folyamatok zajlanak az energetikában a digitalizáció kapcsán, illetve adnak át tudást általános vállalkozói és

„...szükség van az egyetem és ipar összefogására, hogy a teoretikus tudást a gyakorlati tapasztalatokkal kiegészítve bemutassuk az akár napi szinten változó vállalati környezetet.”

menedzsmentismeretből – ismertette az alelnök. Hozzátette: nem titkolt szándék, hogy az első pillanattól kezdve próbáljuk azonosítani azokat a diákokat, akik érzik magukban azt a vállalkozói kedvet, ami ahhoz kell, hogy valaki rizikót vállalva saját maga építsen fel egy céget.

– A fiatal generáció vállalkozási kedvét szeretnénk felpozícionálni a munkaerőpiacon, és lehetőséget adni azok kezébe, akik indíttatást éreznek magukban. Nagyon jelentős igény van a KKV-k iránt ma Magyarországon. Kisebbségi a vállalkozói kedv, mint amit mi nagyvállalként látni szeretnénk, s ez komoly összefüggésben van azzal a

beszállító fejlesztési programmal, amelyet tavaly indítottunk a kormányzattal és más szereplőkkel. Hazánkban szigetszerűen léteznek mikro- és kisvállalatok, valamint hiányzik a középvállalati réteg (1000-1200 munkavállalót alkalmazó, 100 millió eurós árbevétellel, professzionális menedzsmenttel rendelkező cégek), amelyek nagy integrátor rendszerekbe beszállítóként be tudnak tagozódni. Ezzel szemben kiváló tudással és tapasztalattal bíró 60-150 fős mikro- és kisvállalatok működnek, amelyek komoly minőségi kritériumoknak megfelelő termékeket, szolgáltatásokat állítanak elő. Azonban ezeknek a cégeknek a kétharmadánál 65 évnél idősebb személy van vezető pozícióban, s nincs meg az a fiatal generáció, aki átvenné majd a stafétabotot. Egy évvel ezelőtt fogalmaztuk meg azt a célkitűzést, hogy nem csak a jövő munkavállalóit, de a jövő beszállítóit is ki kell képeznünk. Remélem, hogy a következő év elején már azonosítani tudjuk azokat a hallgatókat, akik érzik magukban a motivációt, mi pedig látjuk bennük a lehetőséget, hogy pénzügyileg és technológiailag támogatva ötleteiket új vállalkozásokkal tudjuk bővíteni stabil beszállítóink körét – bizakodott Ascsillán Endre.

A Debreceni Egyetem kapcsán megkezdhetetlen téma az egészségipar, a GE Healthcare – a GE Hungary Kft. egészségügyi ágazata pedig a világ harmadik legnagyobb vállalata ebben a szektorban, gyakorlatilag piacvezető az élettudományok, a képalkotó diagnosztika és a digitális megoldások terén. Nem meglepő, hogy ezen a téren is tervez együttműködést a felsőoktatási intézmény és a vállalat.

– Az egészségügyi üzleti ágazat Magyarországon a digitalizáció, a mesterséges intelligencia, képalkotó diagnosztikai rendszerek, a felhőalapú szolgáltatások kialakításával, az ehhez kapcsolódó informatikai fejlesztésekkel van jelen, és terveink szerint ez tovább bővíülhet. Ez egy nagyon fontos találkozási pont a Debreceni Egyetem célkitűzéseivel. Kifejezetten a sport az egyik meghatározó terület, ahol a digitalizáció egyre inkább jelen van a legális teljesítménynövelésben. Az ehhez kapcsolódó big data feldolgozáshoz szükséges háttér platform- és applikáció fejlesztéseket szeretnénk a jövőben elvégezni az egyetem oktatóival, kutatóival és hallgatóival. Emellett a Debreceni Egyetem speciális iparági kötődései miatt a gyógyszeriparhoz, élettudományokhoz kötődő kutatás-fejlesztések jelenthetik a további együttműködési lehetőségeket.

Sportoló doktorok

A Debreceni Egyetemen nemcsak az intézmény oktatási és tudományos tevékenységében játszik fontos szerepet a sport. Számos egyetemi vezető, professzor, oktató, kutató életének meghatározó részét képezi a testmozgás a regeneráló hobbitól a nemzetközi szintű versenyzésig.

■ TAKÁCS PÉTER LEVENTE

BIRKÓZÁS – BUCHHOLCZ GYULA

A Debreceni Egyetem Klinikai Központjának főgyógyászere 50 évesen „érezte meg újra a szőnyeg szagát”, azóta meg sem állt az OB-aranyig, a veterán VB-n pedig a bronzéremért küzdött.

Mint a legtöbb magyar fiatalnak, Buchholcz Gyulának is a focival indult a sportkarrierje, 11 évesen már igazolt játékosként rúgta a bőrt Szegeden. Majd következett „az első szerelemnek számító” országúti kerékpározás, annak idején még Debrecenben is versenyzett.

– A kerékpározással egy edzőváltás miatt hagytam fel. Serdülőként dacosan viseltem korábbi mesterem távozását, s „elodbtam” a bringát. Vékony fiataalként mindig is titkolt vágyam volt, hogy jó lenne egy olyan sportot kipróbálni, ami az erős férfiak kiváltsága. Ez volt a birkózás. 16 évesen kezdtem, akkoriban még Magyarország birkózó nagyhatalom volt, tömve voltak a termek, szó szerint nem volt hely az öltözőben. Egészen egyetemista koromig folytattam, azonban mivel a tanulás volt a legfontosabb, így szóba sem került az élsport – elevenítette fel a főgyógyászere.

A munka és a család miatt néhány év kimaradt a versenysportból, de 40 évesen újra nyeregbe szállt, s folytatta a kerékpározást. 50 évesen egy véletlen kap-

csán tért vissza egykori birkózótermébe, „megérezte a szőnyeg szagát”, azóta nincs megállás. 2016-2017-ben egy-egy ezüstöt, 2018-ban mindkét fogásneben aranyat szerzett a veterán birkózó OB-n, majd a veterán világbajnokságon a bronzéremért harcolt. Jövőre is indulni akar a nemzetközi megmérettetésen, de akkor már éremmel térne haza.

– A küzdősportoknál az ember rá van utalva az edzőpartnereire, mert ha azok nincsenek, akkor nem tud fejlődni, nincs kitől tanulni, nem lehet közülük kinőni. A birkózás egy rendkívül „kontakt” sport, még az ökölvíváshoz és a cselgáncshoz képest is, hiszen folyamatosan fogni kell a másikat. Ott vagyunk állandóan egymás „intimzónáján” belül, talán ennek is köszönhető, hogy a birkózásban olyan emberi kapcsolatok, barátságok alakulnak ki, amilyenek egyetlen másik sportban sem. A küzdősportolók egyébként is közel állnak egymáshoz, hamar kialakul a hierarchia, a kölcsönös tisztelet, mivel mindenki tudja, „hogy hány kiló”. Hiába gondolja alfabírnak valaki magát, hamar megtanulja, hogy hol a helye. Éppen ezért az itt szövődött emberi kapcsolatok nagyon őszinték és egy életre szólóak. A birkózást már az általános iskolában oktatni kellene, mivel egy olyan alapvető sport, ami az egyik legkomplexebb mozgáskoordinációt igényli, így bármely más sport alapjául jól szolgálhat – vallja Buchholcz Gyula.

DZSÚDÓ – BORBÉLY ATTILA

A Sportgazdasági és -menedzsment Tanszék professzora 14 éves kora óta dzsúdózik. A korábbi olimpiai kerettag még ma is otthon érzi magát a tatamin, s az elmúlt évek masters bajnoki címei után jövőre is ott lenne a hazai és a nemzetközi versenyeken is.

– Gyerekkoromban olyan környéken laktunk Budapesten, ahol gyakran kellett „pofozkodni”. Bár az ökölvívással is próbálkoztam, de akkoriban kezdtek elterjedni a harcművészetek, engem pedig megfogott

a dzsúdó filozófiája, a sportágot körülvevő nimbusz, a fehér dzsúdógí (dzsúdó ruha), illetve a technikája, amivel a kisebb ember is legyőzheti a nagyobbat. 1965-ben a budapesti Honvédban kezdtem dzsúdózni, 14 éves korom óta tart ez a szerelem – idézte fel a kezdeteket Borbély Attila.

A sportághoz fűződő kapcsolata olyan komollyá vált, hogy a Sportgazdasági és -menedzsment Tanszék professzora az első magyar olimpiai dzsúdó keret tagjaként megkezdte a felkészülést az 1972-es müncheni olimpiára.

– Időközben felvettek a műszaki főiskolára, s el kellett döntenem, hogy tudom-e vállalni azokat a terheléseket – napi három edzés, rengeteg edzőtábor – amelyek az olimpiai kerettagsággal jártak. Mivel világos volt, hogy úgysem tudok kijutni, mert elég nagy volt a verseny, s voltak jobbak nálam, így inkább a tanulás mellett döntöttem – mesélte a professzor.

Ennek ellenére főiskolásként is folytatta a dzsúdót, s 1980-ig számos érmet szerzett az első- és másodosztályban. Majd 2007-től – hosszú kihagyás után – a masters korosztályban is folytatta a sportolást, többszörös magyar bajnok, illetve ezüstérmes, valamint kétszer is ötödik helyezést ért el a világbajnokságon és kétszer az Európa-bajnokságon.

– Sokan azt gondolják, hogy a küzdősportokhoz csak erő kell. Itt azonban az ész, a ravasság, az ellenfél energiáinak a kihasználása, a gyors reagálóképesség sokszor többet ér, mint a fizikai erő. A tanulmányaim vonatkozásában is sokat segített, mert tudtam célirányosan készülni. Így további öt diplomát szereztem, ebből hármat angol nyelven, három idegen nyelvet beszélek, és két tudományos fokozatot

szereszttem. 15 éven keresztül nemzetközi biztosító társaságok felső vezetője voltam. 8 éven át egy budapesti üzleti főiskola rektoraként is tevékenykedtem, és mindezek elérésében döntő szerepe volt a sportnak. A fiatalok számára is fontos, hogy megismerjék a mester és az egymás iránti tiszteletet, a fegyelmet. Minden gyereknek meg kellene tanulni alapszinten dicsőüdni, ha másért nem, azért, hogy megtanuljon esni – hangsúlyozza Borbély Attila.

ULTRAFUTÁS – BERÉNYI ERVIN

A Klinikai Központ elnöke 46 évesen kezdte újra az atlétikát, majd ötvenéves koráig 11 maratont futott le. Ma már élete meghatározó része a hosszútávfutás, ahol „helyükre kerülnek a dolgok”.

Berényi Ervin 13 évesen kezdett el futni, 4x1500 méteres váltóban országos bajnok volt, 15 kilométeren harmadik helyezést ért el az országos bajnokságban, azonban 16 éves korában abbahagyta az aktív sportot. 30 mozgásszegény év következett, aminek az lett az eredménye, hogy 46 éves korára jelentős túlsúllyal küzdött.

– Ekkor jöttem rá, hogy ha ezt így folytatom, akkor van még két jó évem, és jön a szívinfarktus. Fogyókúrázni kezdtem, s miután leadtam 12-13 kilogrammot, jött a kérdés, hogy miként lehet ezt megtartani. Sportolni kell – gondoltam, s adta magát a válasz, hogy „a láb mindig kéznél van”, valamint a 30 évvel korábbi futómúlt – elevenítette fel a radiológus professzor.

Először még csak 1500 métert tudott lefutni, de azt rendszeresen, hetente 4-5 alkalommal, és egy hónap alatt eljutott odáig, hogy 5 kilométert is képes volt megtenni.

– Szükségem volt a kihívásra. Megnéztem

a versenynaptárat, s láttam, hogy áprilisban lesz maratonfutás a Nagyerdőn. Mindig is egy misztikus dolognak tartottam a 42 kilométeres távot, s elhatároztam, hogy lefutom. Egy szűk félév volt még, így elkezdtem edzeni, egyre növelve a távokat, akkoriban hetente 40-50 kilométert futottam. Áprilisban végül 4 óra 25 perc alatt teljesítettem a távot. Ezután újabb célt jelöltem ki, kíváncsi voltam, hogy 50 éves koromig le tudok-e futni 10 maratont, végül 11-et csináltam. Aztán jöttek az ultrák, az 50-60 kilométeres versenyek. Az Ultra Balatonon 68 kilométert futottam Balatonszárszótól Tihanyig. 2014-ben indítottunk egy jótékonyági kezdeményezést a „Rohangáló Doktorok” csapatával: azóta minden év februárjában adományokat viszünk a Böszörményi úti campus-szal szemben lévő Jézus Szíve templomtól a székelyhídi gyermekotthonba – sorolta.

Mostanában hetente 2-3 alkalommal tíz kilométert, valamint hétvégen egy hosszabb távot fut.

– Ma már nem a sportolás miatt megyek futni, inkább egyfajta meditáció. Annyi inger ér, hogy szükség van arra, hogy a mindennapok terheit félre téve távolabbról szemléljem a világot. Ilyenkor a helyükre kerülnek a dolgok. A legjobb, amikor reggel fut az ember, egészen máshogy kezdődik a nap, ha már túl vagyunk 10 kilométeren – vallja Berényi Ervin.

VITORLÁZÁS ÉS GOLF - BOGNÁR LÁSZLÓ

Az Idegsebészeti Klinika igazgatója két sportot űz rendszeresen: vitorlázik és golfozik. Az idei Kékszalagon a 38. helyen futott be Nautic 370-es típusú, 37 láb hosszú performance cruiser versenyhajójával a 668 induló közül, míg válogatott senior golfozóként a nemzetközi Monarchia Ku-

pán a sztrók minusz hendikep játékban tudott győzni a csapattársaival.

Gyerekkorában kezdett vitorlázni, 11 évesen írták be szülei egy vitorlástáborba, majd néhány év múlva elsajátította az alapokat. Első túravitorlását már felnőtt fejjel vásárolta, s gyermekeinek is azon mutatta meg a sportág szépségeit.

– Nekünk a Balaton volt a víkendházunk, a tó jelentette a kertet a gyerekeknek. Miután felnőttek és kirepültek, már nem volt érdekes a „kishajó”. Nem vagyok az a kimegyünk, fürdünk, iszogatunk típus. Azt szeretem, ha a sportban is érzem a fejlődést. Ekkor jött az ötlet, hogy lecserélem egy versenyhajóra, ugyanakkor megmaradt a cruiser-jellege, tehát lehet rajta aludni is. Ezután kezdtem a versenyszerű vitorlázást, s ezzel a hajóval indult ez a hajóosztály is, mivel az enyém volt a prototípus – mondta el Bognár László.

A professzor szerint egy nap vitorlázás felér egy hét nyaralással. A közösségi jellege miatt a kudarcok könnyebben feldolgozhatók, a sikerek intenzívebben élethetők meg.

– Az eredményes idegsebészeti munka alapja az őszinte és becsületes önértékelés. Csak az fejlődhet, aki felismeri, hogy mi az, amit nem tud tökéletesen, mert akkor a következő alkalommal lehet esélye jobban csinálni. A vitorlázásnál ugyanez a helyzet. A kormányos akkor tudja jól irányítani a hajót, ha mindenki hibátlanul teszi a dolgát. Ha valaki nem végzi el időben a feladatát, akkor a következő már nem is tudja, mert akkora erők lépnek fel a köteleken – magyarázza Bognár László.

Évente 6-7 versenyen indul és ugyanennyi alkalommal edzenek is, így körülbelül 15-20 alkalommal jön össze a csapat, melynek a gyermekei is tagjai. A teljes legénység egy nagyszemes versenyhez 10 fő, de egy edzéshez is minimum 5 emberre van szükség.

– Amikor nem sikerül összeszedni a vitorlás csapatot, akkor golfozni megyek. A golf tipikus egyéni sport. Ott tiéd az öröm is, bánat is, egyiket sem oszthatod meg másval, nem működnek a klasszikus kifogások sem: rosszul pattant a labda, vagy a másik szabálytalankodott... És a visszacsatolás azonnali és kíméletlen, ott lesz a labda, ahova ütjük, ebből kifolyólag extrém módon megalázó, hiszen ha nem jól ütöttük, mehetünk keresni az erdőbe, vagy a vízbe. Ha pedig sikerül, nagy az öröm – meséli a professzor.

A büntetőjog és az irodalom találkozása Oscar Wilde életében

*Talabos Dávidné
dr. Lukács Nikolett
Budapesten született,
Mátészalkán nevelkedett,
majd a Debreceni
Egyetem Állam- és
Jogtudományi Karán
folytatta tanulmányait.
2010-ben diplomázott
jogászként, jelenleg
óraadó tanár és egy
közbeszerzési cégnél
dolgozik. A büntetőjog
és annak története
mindig is közel állt
hozá, csakúgy,
mint az irodalom.
Kislányával volt
éppen gyeden, amikor
megfogalmazódott
benne egy önálló kötet
gondolata, mely a
közelmúltban meg is
jelent. Nem akárkiről:
Oscar Wilde-ról.*

■ NAGY ANNA

Miért éppen Oscar Wilde?

Tizenkét éves koromban láttam az Oscar Wilde szerelmei című filmet, Stephen Fry játéka és Wilde élete is mély nyomot hagyott bennem. Nagyon szeretem a büntetőjogot, hat-hét évvel ezelőtt olvastam Kiss Anna Bűnbe esett irodalmi hősök című könyvét. A szerzőt, aki egyébiránt ügyész, felkértem konzulensnek, így mélyültem el a jog és az irodalom terén. A Dorian Gray arcképét vettem elő újból és újból. Wilde-nak voltak bizonyos bűnperei, amiért két év fegyházatot kapott, ami derékba törte a karrierjét. Nagyon jó táptalaj volt ez nekem, aki jogtörténettel foglalkozik, ráadásul nagyon szeretem az angol irodalmat, ezért nagyon jól össze tudtam kapcsolni ezt a kettőt. Továbbá a viktoriánus korszakot is kutatom, Wilde pedig ebben a korszakban élt, és mindenkinél kényesebb témával tűnt ki a kortársai közül: homoszexuális perekbe keveredett, amit abban a korban szodómiának neveztek. Igyekeztem minél több jogforrás alapján felkutatni ezzel – az akkor bűncselekménynek titulált – magatartásformával

kapcsolatos bűnpereket: Wilde esete pedig mind közül kiemelkedik.

Miben tűnt ki a kortársai közül?

Wilde merész volt és különleges. Nagyon szépen használta a színeket, amit a könyvben is kifejték. Szépen, gazdagon használta szókincsét, egy igazi nyelvzseni volt. Ezt mutatja az is, hogy ír származásúként akcentus nélkül nemcsak angolul beszélt, de tudott anyanyelvi szinten németül és franciául is, olaszul, latinul és görögül pedig olvasott is. Utóbbit különösen szerette a kultúrájával együtt. Édesapja orvos volt, édesanyja pedig író, német és francia kisasszonyok nevelték. Minden nyelvet ki tudott bontani, nagyon kevesen tudtak olyan szépen írni, mint ahogyan ő. Wilde az aforizmáiról is ismert, rendkívül vicces volt, cinikus és ironikus, nagyon szépen tudta tálni a dolgokat. Rendkívül izgalmas élete volt, feleségétől született két gyermeke, ám házasságával párhuzamosan, és valószínűleg korábban is, férfiakkal is volt kapcsolata. A homoszexualitásáról egyre nyíltabban írt, költeményeiben, illetve a Teleny-ben is. Wilde igazi polihisztor volt: író és költő, leg-

nagyobb fegyvere azonban mégis a beszédeben rejlett, előadásaival vált ismertté.

Nagy hangsúlyt kap a kötetben Wilde homoszexualitása. Hogyan kapcsolódik ehhez a bűn és a bűnösség fogalma?

Ahogy említettem, Wilde férfiakkal való kapcsolata a könyveiben, regényeiben is megjelenik. Egyre kendőzetlenebbül ír róla a költeményeiben is. Robert Ross volt az első férfi, aki nagyon jelentős hatással volt

rá, majd több kapcsolatát is feljegyezték más-más férfiakkal. A legismertebb mind közül Lord Alfred Douglas volt, mely kapcsolatnak a „vesztét” köszönheti. Douglas édesapja Lord Queensberry egyre nyíltabban hallotta azokat a pletykákat, melyek fia és Wilde kapcsolatáról szóltak. Karakán ember lévén egy eseményen otthagya a névjegykártyáját, amit Oscar Wilde-nak, a pózoló szodomitának címzett. Ebből először

*„A világon csak egy rosszabb dolog van annál, ha beszélnek rólad. Az pedig az, ha egyáltalán nem beszélnek.”
(Oscar Wilde)*

polgári per lett, ami végül egy büntetőperré nőtte ki magát, ugyanis magánnyomozókkal kiderítették, hogy a vád nem alaptalan. Wilde nem tagadta, tettét a legsúlyosabb büntetéssel sújtották: két év fegyházzal és kényszermunkával. Fizikailag megromlott az egészsége, és a társadalom is kivetette magából. Így bűnhődött meg a bűnéért, ő ezt mégsem szenvedésként fogta fel.

Mennyire volt egyedi ez az eset abban a korban?

Bizonyára módosabb személyeknél is előfordult, de náluk jobban el lehetett túsolni. Wilde-on a korona is bizonyítani szeretett volna. Állítólag a rendőrbíró meg akarta engedni neki, hogy elhagyhassa az országot, de Wilde nem futamodott meg. Az esete nem volt egyedi, nagyon sok, több ezer hasonló feljegyzést lehet találni ezzel kapcso-

latban. Érdekes, hogy ezek a büntetőperek csak a férfi-férfi viszonyra vonatkoztak, azt nem tudták elképzelni a viktoriánus korban, hogy nő nővel van együtt. A keresztény gondolkodás nyomán a férfiaság megléte sokkal nagyobb hangsúlyt kapott, így ez körükben jobban kitűnt, visszatetszőbb volt. Ám az is egy érdekessége a történetnek, hogy 1533-ban VIII. Henrik hozta meg azt a törvényrendeletet, mely halálbüntetéssel sújtja a homoszexualitást. Egészen 1853-ig ez így is volt. Wilde-nak óriási szerencséje, hogy nem ebben a korszakban élt.

Van egyfajta társadalmi szerepvállalás abban, hogy éppen a homoszexualitás kérdésével foglalkozik?

Jogászként és emberként is érdekel ez a téma. Ma is látom, hogy habár meghurcolás és börtönbüntetés nem jár érte, még mindig létezik a diszkrimináció, akár munkavagy családjogi szinten. Kötelességemnek is érzem, hogy foglalkozzam ezzel, illetve amiben tudjak, segítek. Nemcsak ebben a kötetben, hanem más cikkeimben is írtam már a homoszexualitásról. Indiában például a közelmúltban oldották fel a homoszexualisokra kiszabott halálbüntetést, de nem mondom meglepetést, hogy a mai napig az arab országokban és Törökországban is súlyosan büntetik a melegetek.

Feltételezem, hogy Oscar Wilde teljes életművét elolvasta.

Egyedül Robert Merle Wilde-ról írt doktori értekezését nem tudtam elolvasni, mert az csak francia nyelven jelent meg. Ezen kívül minden mást elolvastam. Több mint kétszáz forrást kutattam fel, nagyon nehéz volt ezeket összeszűriteni. A kötet lábjegyzetek nélkül, és mintegy 20 oldallal rövidebben jelent meg, minthogy azt megírtam. A források 90 százalékát angol nyelven olvastam, magyarul ugyanis alig van. Tandori Dezső kiválóan fordította le Wilde Teleny című regényét. Török András és Rozsnyay Kálmán írt még róla, utóbbi első kézből ismerte Wilde-ot. Érdekes figura volt a magyar irodalomban, egy igazi életművész, aki még Kosztolányival is pereskedett. Elméletileg Wilde-dal többször is találkozott, évekig jóban voltak, erről írt is egy rövid könyvet. Habár a kötetet három hónap alatt írtam meg – kislányom születése után, aki nagyon jó alvó volt – sokkal több munka előzte meg, több év felkészülés, számos tanulmány van a hátam mögött.

Hogyan kapcsolódik össze a magyar irodalommal Wilde?

Ady Endre cikket is írt Wilde-ról, valamint a szecessziós műveiben is megjelenik. Babits: Tímár Virgil fiában is rendkívüli módon jelen

van. Kosztolányi Dezső pedig – aki szerintem a legszeniálisabb fordítója volt Wilde-nak – nemcsak lefordította a Dorian Grayt, hanem át is emelt belőle az Arany-sárkány című regényébe.

Szánt-e valamilyen üzenetet a kötet olvasóinak?

Úgy gondolom, hogy mindenki megtalálhatja benne az őt érdeklő részeket. A jogászokat valószínűleg a jogtörténeti rész fogja érdekelni, valakit az irodalom. Az elsődleges céloom azonban, hogy minél többen megismerjék Wilde-ot.

Mi az, amit a mai emberek Oscar Wilde-tól tanulhatnak?

Azt, hogy legyenek önmaguk, vállalják fel magukat. Igaz Wilde ezzel nem járt jól, de ez mindenképpen egy fontos tanulsága az ő életének. Írországban ő már példakép, a házából múzeum lett, úton-útfélen szembejön a képe és az aforizmái, színdarabokban is feltűnik az alakja. Tanulhatunk tőle továbbá a saját kapcsolatainkról, barátságáról, szerelemről, emberekről. Nagyon bölcs gondolatai voltak.

Úgy képelem, ha itt ülne velünk, nagyon jól lehetne vele beszélgetni, humorizálni.

Abszolút. A beszéd az egyik legjobb képessége volt, az biztos. Sokat gyakorolt is egyébként szónokolni. Úgy tudni, a hangja is kellemes volt, a közönség mindig odafigyelt rá.

Teljesen kiveszte Wilde-ot, vagy van még mit fürkészni az életében?

Úgy gondolom, hogy amit tudtam, megírtam róla, így most őt egy kicsit „talonba” teszem. Szeretnék kötetet írni például a viktoriánus történetekről: Sir Arthur Conan Doyle, Stoker, Dickens, Byron és E. M. Forster kerülnek majd górcső alá.

Azonban Wilde karaktere több filmben is feltűnik. Melyiket ajánlja ezek közül azoknak, akik inkább a könnyebben befogadható mozgóképeket szeretik?

Ha Wilde, akkor a látványos és misztikus Dorian Gray, már csak az impozáns szereposztás miatt is: Colin Firth és Ben Barnes játszik benne. Aki a könnyed, kosztümös filmeket kedveli, annak Bunbury-t ajánlom, melyben szintén Colin Firth szerepel, illetve Rupert Everett és Judy Dench. A jóasszony: akiről egy város beszél című filmben pedig Scarlett Johansson a főszereplő. Érdekes dokumentumfilmet Al Pacino rendezte és játszik is benne, érdekes dokumentumfilmet készített. De mindenkinek ajánlom a Dracula és a Sherlock Holmes filmeket is.

Bajnokok tornája
2018. 06. 02.

Alumni találkozó a Fizioterápia Világnapja alkalmából
- NK Fizioterápiás Tanszék 2018. 09. 07-08.

Az Olasz Tanszék negyedszázados évfordulója
2018. 09. 08.

DOKK - Debreceni Okleveles Közgazdász Klub
2018. 10. 20.

Akikre büszkék vagyunk

■ Állami elismerések

Nagy István agrárminiszter **Miniszeri Elismerő Oklevelét** adományozott Dr. Antal László, a TTK Hidrobiológiai Tanszékének egyetemi adjunktusa részére.

Nagyváthy János Díjban részesült **Dr. Nagy Sándor Alex** egyetemi docens, a TTK Hidrobiológiai Tanszék tanszékvezetője.

Apáczai Csere János-díjban részesült **Dr. Dévai György**, a TTK Hidrobiológiai Tanszékének professor emeritusa.

■ Magyar Tudományos Akadémiai Díj

Akadémiai Díjban részesült **Dr. Debreczeni Attila**, a Bölcsészettudományi Kar Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet egyetemi tanára.

■ Környezetvédelmi Tudományos Ifjúsági Pályadíj

Az Akadémia Környezetvédelmi Tudományos Ifjúsági Pályadíjban részesítette **Tóth Edinát**, az MTA-DE Lendület Funkcionális és Restaurációs Ökológiai Kutatócsoport tudományos segédmunkatársát.

■ Komlóssy-díj

A rangos szakmai elismerést **Váradí Judit**, a Zeneművészeti Kar docense kapta.

■ Kiss Lajos-díj

Idén újra **Dr. Györffy Erzsébet**, a Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelvtudományi Tanszékének adjunktusa vehette át a hazai személy- és helynévkutatókat kitüntető Kiss Lajos-díjat.

■ Állami elismerések augusztus 20-án Magyar Érdemrend Középkereszt polgári tagozat kitüntetését vehetett át:

- **Dr. Győry Kálmán**, Széchenyi-díjas matematikus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a Természettudományi és Technológiai Kar Matematikai Intézete Algebra és Számelmélet Tanszékének professor emeritusa

Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetését vehetett át:

- **Kátai János**, Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar Agrokémiai és Talajtani Intézetének egyetemi tanára

Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetését vehetett át:

- **Deák György**, Természettudományi és Technológiai Kar Alkalmazott Kémiai Tanszékének egyetemi docense
- **Agócs Gergely** etnográfus, népzéne-sz, a Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karának docense

■ Állami elismerések október 23-án

Agrárminiszteri Elismerő Oklevelét vehetett át **Bosnyák Imre**, a DE Agrár Kutatóintézetek és Tangazdaság Karcagi Kutatóintézet mezőgazdasági technikus.

A DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolájának intézményvezető-helyettesét, **Dr. Kiss Gabriellát** Debrecen városa **Hatvani-díjjal** jutalmazta.

■ Elismerések az egészségügyben

- **Bánóczy Jolán emlékéremmel** és jutalomdíjjal tüntette ki a Magyar Fogorvosok Egyesülete **Dr. Márton Ildikót** a Fogorvostudományi Kar Konzerváló Fogászati Tanszékének vezetőjét.

- Semmelweis-nap alkalmából **Miniszeri Elismerő Oklevélben** részesült **Dr. Csuhaj Györgyi**, a Kenézy Gyula Egyetemi Kórház Rehabilitációs Osztályának szakorvosa.

- **Regöly-díjban** részesült **Lampé Rudolf**, a Szülészeti és Nőgyógyászati Intézet adjunktusa, **Vida Beáta** és **Pelyvás Bence** hatodéves orvostanhallgatók, különdíjat kapott **Murányi Mihály** az Urológiai Klinika szakorvosa.

- **Batthyány-Strattman László-díjban** részesült **Clemens Béla**, a Kenézy Gyula Egyetemi Kórház Neurológiai osztályának osztályvezető főorvosa.

- **Pro Sanitate-díjban** részesült **Jakab Judit**, a Kenézy Gyula Egyetemi Kórház Központi Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Osztály osztályvezető főnővére.

- Kiemelkedő szakmai tevékenysége elismeréseként **Miniszeri Elismerő Oklevelét** vehetett át **Ivanné Simon Ildikó**, a Kenézy Gyula Egyetemi Kórház Neurológiai Osztály osztályvezető főnővére, **Szántó Antónia**, az Orvostudományi Kar Belgyógyászati Intézet adjunktusa és **Sasi Szabó László**, az Orvostudományi Kar Gyermekgyógyászati Intézet tanársegéde.

■ Nemzetközi elismerések

A DE Kémiai Intézetének két fiatal vegyész-kutatóját díjazták az International Symposium on Metal Complexes 2018 konferencián Firenzében. **Lihi Norbertet**, a TTK tudományos segédmunkatársa **Fernando Pulidori-díjat** kapott, míg **Csire Gizella**, a Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszék tanársegédje poszterelőadásával első helyezést nyert.

A görögországi Heraklionban a **436. International Conference on Chemical and Biochemical Engineering** címet viselő nemzetközi vegyészeti konferencián **Viski Sándor** III. éves vegyész-mérnök BSc hallgatót és témavezetőjét, **Nagy Zoltán** egyetemi adjunktust első díjjal jutalmazták.

Az **európai összehasonlító endokrinológusok 29. konferenciáján** **Nagy Nikoletta Andrea**, az Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék PhD hallgatója poszterelőadásával első helyezést nyert.

A szakmák Európa-bajnokságán, az **EuroSkills Budapest 2018** megmérettetésén aranyérmert szerzett mechatronikából a DE Műszaki Karának hallgatója, **Sipos Krisztof Balázs** és csapata.

Lezárva: 2018. november 30.

Kedves Olvasóink!

Nemrégiben egy új témával – a Visszapillantó rovattal – találkozhattak (ebben a számban a 12-13. oldalon), melyben egykori hallgatóink emlékeznek vissza a diákéveikre és mesélnek élményeikről, tapasztalataikról, az Alma Matertől kapott útravalóról. Szeretettel várjuk az alumni@unideb.hu e-mail címen azok jelentkezését, akik szívesen megosztanák egyetemista élményeiket, tapasztalataikat! Kérjük, hogy az e-mailben legyen szíves a neve mellett megadni a telefonszámát, valamint a végzés évét és az elvégzett szakot!

Felhívás

2018-ban elhunyt dolgozóink, hallgatóink

Dr. Ács Gábor Iván ny. adjunktus
Sebészeti Műtéttani Tanszék, ÁOK

Dr. Balogh Jánosné Modla Ilona
ny. középiskolai tanár
Debreceni Egyetem Kossuth Lajos
Gyakorló Gimnáziuma és Általános
Iskolája

Beregszászi Erzsébet
osztályvezető ápoló
Gyermekhematológiai-Onkológiai
nem önálló Tanszék, KK

Dr. Czuriga István
professor emeritus
Kardiológiai és Szívsebészeti Klinika, KK

Fekete Ferenc gordonkaművész
Vonós nem önálló Tanszék, ZK

Dr. Gárdonyi Sándorné
szaktájékoztató
Debreceni Egyetem Egyetemi és
Nemzeti Könyvtár

Gáti János László könyvkötő
Debreceni Egyetem Egyetemi és
Nemzeti Könyvtár

Dr. Gulácsi Katalin adjunktus
Szerves Kémiai Tanszék, TTK

Dr. Kakuk György
professor emeritus, egykori igazgató
Belgyógyászati Klinika, KK

Klinovszki Magdolna ápoló
Neurológiai Klinika, KK

Koltay Klára főigazgató helyettes
Debreceni Egyetem Egyetemi és
Nemzeti Könyvtár

Kompanek Zoltán
műszaki szolgáltató
Karcagi Kutatóintézet, AKIT

Dr. Kun András szaktájékoztató
Debreceni Egyetem Egyetemi és
Nemzeti Könyvtár

Lengyelne Vass Éva
vegyészművelődési
Fizikai Kémiai Tanszék, TTK

Makay Róbert ügyvivő-szakértő
Immunológiai Intézet, ÁOK

Marosi Mihályné dr. Pandur Julianna
ny. egyetemi adjunktus
Szlavisztikai Intézet, BTK

Martos László
karnagy, ny. főiskolai docens
Kamarazene Kabinet, ZK

Dr. Nagy Miklós ny. egyetemi docens
Növénytan Tanszék, TTK

Oláh Andorné ügyintéző
Állam- és Jogtudományi Kar

Orosz Máté gyűjteménykezelő
Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti
Könyvtár

Dr. Pásku Györgyné
egykori igazgatóhelyettes
Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló
Gimnáziuma és Általános Iskolája

Pető Anna szülésznő
Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika, KK

Pintér Gézané reprográfus
Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti
Könyvtár

Dr. Pócsi László ny. egyetemi docens
Állattenyésztési Tanszék, MÉK

Sánta Istvánné egykori munkatárs
Sebészeti Intézet, ÁOK

Simon Ilona ny. főnövér
Egyetemi Főnövéri Iroda, KK

Dr. Soltész György adjunktus
Szervetlen és Analitikai Tanszék, TTK

Dr. Szabó Jenő egyetemi docens
Belgyógyászati Klinika, KK

Dr. Szeszák Ferenc
ny. tudományos tanácsadó
Humángenetikai Tanszék, ÁOK

Dr. Sziki Gusztáv
egyetemi tanár, egykori dékán
Víz- és Környezetgazdálkodási
Intézet, MÉK

Dr. Sztaricskai Tibor ny. egyetemi
docens
Kísérleti Fizikai Tanszék, TTK

Dr. Szűcs Lajos Antal
karnagy, ny. főiskolai docens
Szolfézs-Zeneelmélet, Karvezetés
nem önálló Tanszék, ZK

Dr. Ujváry Zoltán professor emeritus
Néprajzi Tanszék, BTK

Dr. Varga Frigyes egyetemi docens,
egykori rektorhelyettes
Géptani Tanszék, MÉK

Vasvári Judit gazdasági előadó
Fogorvostudományi Kar

Dr. Zeher Margit egyetemi tanár,
szakmai igazgató, tanszékvezető
Belgyógyászati Klinika, KK,
Immunológiai Tanszék, ÁOK

Andricsák Anett biológia (BSc), TTK

Balogh Zsolt politológia (BA), BTK

Fonó Levente anglistika (BA), BTK

Hodák Gergő élelmiszermérnök
(BSc), MÉK

Kosztá Ketrin szociális munka (BA),
BTK

Kovács Mária Krisztina óvodapeda-
gógus (BA), GYGYK

Michna Halina Magdolna osztatlan
orvosképzés, ÁOK

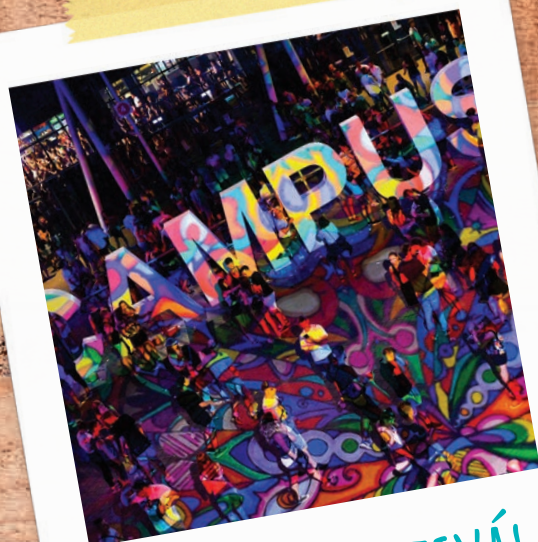
Sidra Hayat osztatlan orvosképzés,
ÁOK

Nyugodjanak békében, emléküket megőrizzük.

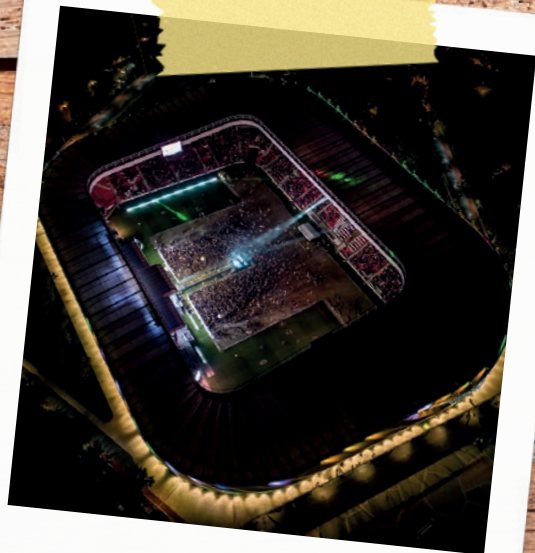
KÖZÖS ÉLMÉNYEK AZ EGYETEMEN

CSALÁDI NAP
MÁJUS VÉGE

CAMPUS FESZTIVÁL
2019. JÚLIUS 17-21.

YOU DAY
2019. SZEPTEMBER 18.

Feladó:

DEBRECENI EGYETEM

Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ

4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

DÍJ HITELEZVE
4002 DEBRECEN
Pf. 400

